Proletari din toate țările, uniți-vă!

Gazeta învățămîntului

Organ al Ministerului Învățămîntului și Culturii și al Comitetului Central al Sindicatului Muncitorilor din Învățămînt și Cultura

Anul X, Nr. 456 — Vineri 31 ianuarie 1958 — 4 pagini 25 bani

MĂSURI menite să îmbunătățească MUNCA ȘCOLII

Instrucțiunile Ministerului Învățămîntului și Culturii privind înlăturarea supraîncărcării elevilor și cadrelor didactice, cuprinzînd un ansamblu de măsuri importante, vor contribui, fără îndoială, la ridicarea nivelului de pregătire al elevilor. Prin aplicarea lor se vor crea condiții tot mai bune de muncă pentru elevi și pentru cadrele didactice, spre a putea face față cu succes cerințelor ce se pun în fața școlii care, așa cum prevede hotărîrea partidului și guvernului cu privire la îmbunătățirea învățămîntului de cultură generală, trebuie să crească un tineret cult, temeinic pregătit pentru viață, dezvoltat armonios și multilateral.

Instrucțiunile elaborate de minister privind înlăturarea supraîncărcării elevilor și cadrelor didactice sînt rodul unor largi consultări cu cadrele didactice, o sinteză a numeroase sugestii și propuneri făcute de acestea și a numeroaselor sesizări ale părinților elevilor și ale unor cercuri largi ale opiniei publice interesate de bunul mers al învățămîntului. Pentru definitivarea măsurilor propuse, în cursul lunii decembrie au fost organizate consfătuiri cu cadre didactice și cu directori de școli din regiunile Iași, Cluj, Suceava, Stalin, Constanța, Regiunea Autonomă Maghiară și orașul București.

În urma acestei consultări și prin studierea realității din școli a reieșit că în activitatea de instruire și educare a elevilor sînt unele piedici și greutăți datorite supraîncărcării elevilor, fenomen determinat de multiple și variate cauze și care influențează negativ procesul de pregătire și dezvoltare armonioasă a tineretului nostru școlar.

Aplicarea instrucțiunilor va rezolva o serie de probleme de ordin didactic și organizatoric, va pune mai multă ordine în întreaga activitate școlară, va mări simțul de răspundere al cadrelor didactice, al diriginților, al directorilor, va accentua și întări legătura școlii cu familia, va determina o mai strînsă colaborare a școlii cu organizațiile de tineret.

Însemnătatea acestor instrucțiuni, valoarea lor pedagogică constă în aceea că ele pun în centrul întregii munci școlare elevul, căruia trebuie să i se ceară o muncă și un efort după puterile sale, și subliniază că trebuie să se țină seama în procesul instruirii și educării lui de particularitățile sale de vîrstă, de nevoile sale de dezvoltare, care necesită o îmbinare armonioasă a muncii cu recreația și odihna. Aceste probleme trebuie să stea în centrul pregătirii pentru lecție și al desfășurării ei, în darea temelor pentru acasă, în organizarea orarului, în programarea și desfășurarea diferitelor activități extrașcolare. Dacă se pierde din vedere acest fapt, întreaga muncă didactică și educativă nu-și mai atinge scopul, alunecă spre formalism didactic, spre un empirism pedagogic cu consecințe din cele mai grave. Dimpotrivă, dacă se ține permanent seama de elev, dacă întreaga muncă didactică și educativă se organizează în raport cu posibilitățile și particularitățile de vîrstă și individuale ale acestuia, se asigură obținerea celor mai bune rezultate în procesul instructiv-educativ.

Tocmai de aceea instrucțiunile acordă un loc important cerințelor privitoare la pregătirea și desfășurarea lecțiilor, știut fiind că lecții reușite sînt numai acelea în care elevii izbutesc să înțeleagă problemele, să-și dobîndească noțiunile și cunoștințele esențiale care le formează concepția științifică despre lume, acționează asupra sentimentelor și formează convingerile lor. Numai astfel, înlăturîndu-se una din principalele cauze care determină supraîncărcarea, studiul individual al elevilor va fi nu numai mult ușurat, ci și mult mai rodnic.

De aceea, în pregătirea lecțiilor totul trebuie cîntărit cu multă grijă, nimic nu trebuie socotit amănunt, căci orice scăpare, orice noțiune neexplicată, orice cuvînt neînțeles, orice definiție dată în grabă poate determina în pregătirea elevilor goluri care cu greu se mai pot completa.

O atenție tot atît de mare trebuie acordată temelor pentru acasă, care dețin un însemnat rol în sistemul muncii instructiv-educative dacă sînt bine alese și just dozate. Practica unor cadre didactice care fac abuz de teme scrise este puternic combătută în instrucțiunile amintite. Rezumarea unor lecții, transcrierea notițelor, reproducerea diferitelor desene executate în clasă și alte asemenea teme cu totul contraindicate, lipsa de coordonare a temelor la diferite obiecte de învățămînt au constituit cauze principale de supraîncărcare a elevilor, aceștia fiind forțați să muncească peste limitele posibilităților lor de efort. Consecințele acestui regim de muncă la care au fost supuși adesea elevii — regim care le-a răpit mult din timpul de joc, de destindere, de odihnă — nu pot fi decît dăunătoare dezvoltării lor fizice și psihice. Mai poate fi vorba de a le forma elevilor un stil și deprinderi temeinice de muncă, cînd mare parte dintre ei reacționează prin simplul refuz de a executa temele, dacă sînt convinși de inutilitatea lor? Prevederile din instrucțiuni în legătură cu temele pentru acasă stabilesc pentru prima dată cerințele pedagogice care trebuie respectate și în acest domeniu al muncii didactice. Ele au o temeinică justificare de ordin psihologic și pedagogic, de care trebuie să țină seama fiecare învățător și profesor atunci cînd concepe și alege temele, care constituie conținutul muncii independente a elevului. Această muncă trebuie să fie atractivă, creatoare, să mențină și să dezvolte interesul elevilor pentru disciplina respectivă, să le ceară un efort după puterile lor și să le aducă bucuria succesului.

Cerințele menționate în instrucțiuni în legătură cu orariile atrag atenția cadrelor didactice și a directorilor de școli că la alcătuirea acestora trebuie să fie puse pe primul plan interesele elevului. Prin orarii trebuie să se imprime un anumit stil de organizare a muncii școlare care să vină în sprijinul activității de instruire și educare a elevilor. Or, în multe școli, așa cum arată instrucțiunile, în alcătuirea orariilor elevul era lăsat la periferia preocupărilor, alte interese fiind afirmate pe primul plan. Aceasta ducea la defectuoasa organizare a muncii școlare și genera variate fenomene de supraîncărcare a elevilor.

Prin reglementarea activităților în afară de clasă și extrașcolare, așa cum prevăd instrucțiunile, elevilor le va rămîne mai mult timp pentru pregătirea lecțiilor și pentru odihnă. Aceste activități au o anumită pondere în instruirea și educația elevilor și, în consecință, în organizarea și desfășurarea lor trebuie respectate anumite cerințe. Pentru ca ele să-și atingă scopul trebuie temeinic planificate și just repartizate pe întregul an școlar. Totodată, trebuie avut în vedere faptul că asemenea activități sînt menite să vină în sprijinul activității din clasă, iar nu să se facă în dauna principalei sarcini pe care o are elevul, aceea de a învăța, sau să-i răpească întregul timp liber.

Fără îndoială că supraîncărcarea elevilor provine și din faptul că unele programe și manuale școlare cuprind un volum prea mare de cunoștințe și în special multe amănunte. Pentru a veni și pe această cale în sprijinul ușurării muncii elevilor, cu concursul unui mare număr de cadre didactice cu experiență s-au făcut unele reduceri în volumul de cunoștințe din programe. Întrucît o parte din cunoștințele care au fost scoase din programe s-au predat pînă la această dată, ele nu vor mai fi cerute elevilor cu ocazia repetării materiei.

Cadrele didactice trebuie să îndrumeze cu multă grijă elevii în legătură cu folosirea manualelor, în special la acele capitole și lecții unde s-au operat reduceri în programe. Este cert că, la revizuirea manualelor, acestea se vor pune în concordanță cu programele.

Aplicarea tuturor măsurilor pe care le cuprind instrucțiunile Ministerului Învățămîntului și Culturii cere din partea cadrelor didactice, a directorilor de școli, a diriginților o muncă de adîncime, o chibzuire atentă asupra oricărei acțiuni didactice și educative pe care o desfășoară, un studiu sistematic al problemelor pedagogice ridicate de activitatea instructiv-educativă. Se cere o mai temeinică cunoaștere a elevului, care trebuie să fie permanent în centrul atenției oricărui pedagog.

Avînd mereu în față acest obiectiv, munca de instruire și educare capătă un caracter creator și este de la început fundamentată pe baze științifice. Numai ținînd seama de aceasta scopul școlii noastre — de a crește un tineret cult, temeinic pregătit pentru viață, dezvoltat armonios și multilateral — va putea fi realizat.

Prin măsurile privind înlăturarea supraîncărcării cadrelor didactice, li se acordă acestora mai multe posibilități de a se pregăti temeinic în vederea desfășurării competente și cu succes a activității lor.

Traducerea în viață a instrucțiunilor ministerului, care au menirea de a pune mai multă ordine în activitatea de instruire și educare a elevilor și de a o ridica la nivelul exigențelor pedagogice impuse de sarcina pregătirii temeinice și armonioase a tineretului nostru, este o datorie a tuturor cadrelor didactice, a directorilor de școli și a organelor de învățămînt. Acestea nu trebuie să admită nici o abatere de la prevederile lor.

Marea forță care trebuie să dea viață acestor măsuri este conștiința patriotică a fiecărui învățător, profesor, director de școală, inspector de a munci mai mult și mai bine pentru viitorul tineretului nostru.

Avem multe de făcut

Recentele instrucțiuni ale Ministerului Învățămîntului și Culturii cu privire la înlăturarea supraîncărcării elevilor și cadrelor didactice au fost citite și discutate cu mult interes de către pedagogii școlii noastre.

Pentru noi, înlăturarea supraîncărcării elevilor a constituit o preocupare însemnată încă din anii școlari trecuți. Odată cu acest an școlar preocuparea aceasta a sporit. Iată un singur exemplu: în ședința consiliului pedagogic din ziua de 23 ianuarie s-au luat măsuri concrete împotriva supraîncărcării elevilor cu prea multe exerciții și probleme la matematici.

Înseamnează aceasta că în școala noastră supraîncărcarea elevilor a fost definitiv înlăturată? O privire chiar fugitivă asupra desfășurării muncii din școală acum, după apariția instrucțiunilor, ne arată că mai avem încă multe de făcut în această privință.

De pildă, pînă acum cîteva zile o echipă de 20 de elevi din clasa a VIII-a lucra în fiecare sîmbătă dimineața în atelierul-școală al uzinelor „23 August". Acesta este, desigur, un fapt pozitiv — dar ziua aleasă pentru practica elevilor nu era cea mai potrivită. Astfel, vineri după-amiaza elevii aveau 6 ore de curs, iar a doua zi, la orele 10, începeau practica în uzină, care dura pînă la orele 12,30, cînd veneau direct la școală.

Un alt exemplu: în luna decembrie, elevii claselor a VII-a „A" și „B" au fost antrenați într-un concurs cu tema „Viața și opera lui M. Eminescu". Concursul s-a încheiat cu rezultate frumoase, dar pentru aceasta a fost nevoie ca elevii să fie aduși de cîteva ori duminica dimineața la școală, în vederea pregătirii lor pentru concurs, răpindu-li-se astfel o mare parte din timpul necesar pentru pregătirea lecțiilor și pentru odihnă. Ne-am dat seama, după ce am studiat instrucțiunile, că nu trebuie să-i supraaglomerăm pe elevi, ci că avem datoria să organizăm activitatea extrașcolară ținînd seama de posibilitățile lor reale.

Studierea instrucțiunilor ministerului în ședința consiliului pedagogic, precum și măsurile luate de conducerea școlii vor contribui fără îndoială — după cum a și început să se vadă — la înlăturarea supraîncărcării elevilor, la îmbunătățirea întregii munci din școală.

VIOREL ALECU
profesor la școala medie nr. 29 din București

Înlăturăm cauzele lipsurilor

Analiza rezultatelor activității didactice din școlile regiunii noastre în primul trimestru al acestui an școlar a scos în evidență faptul că lipsurile existente s-au datorat de multe ori aglomerării elevilor cu multe activități și sarcini care le răpeau din timpul de odihnă și de învățătură. Recentele instrucțiuni ale Ministerului Învățămîntului și Culturii privind înlăturarea supraîncărcării elevilor ne-au făcut să înțelegem și mai clar acest fapt și ne-au ajutat să îndrumăm școlile în vederea stabilirii unui program de măsuri menite să îmbunătățească mult munca didactică.

De pildă, sînt foarte necesare asemenea măsuri la școala medie nr. 2 și la școala de 7 ani nr. 3 din orașul Pitești. Deși conducerile și colectivele didactice ale acestor școli s-au preocupat de evitarea supraîncărcării, s-au menținut totuși lipsuri. Orarele lecțiilor, bunăoară, nu erau întocmite la toate clasele în conformitate cu posibilitățile de efort ale elevilor. La clasa a X-a „A" de la școala medie nr. 2 cel mai greu orar zilnic era sîmbăta. Elevii clasei a VII-a de la școala de 7 ani nr. 3 aveau luni cinci obiecte grele: geografia, fizica, matematica, limba rusă și chimia.

În același timp, programarea activităților de cerc sau a lucrărilor de atelier imediat sau după orele de curs a făcut ca elevii să fie reținuți la școală în unele zile 7—8 ore la rînd.

Regimul de muncă zilnic al elevilor în internatul școlii medii nr. 2, deși alcătuit și respectat cu grijă, ignora necesitatea unui timp liber pentru elevi și organizarea acestuia.

Acum, după ce au fost studiate instrucțiunile Ministerului Învățămîntului și Culturii, s-au luat în toate școlile măsuri pentru a se asigura orare just întocmite, pentru dozarea cu mai multă grijă a volumului temelor pentru acasă, pentru revizuirea programului activității în cercuri, precum și a întregii activități extrașcolare și obștești a elevilor. În cadrul comisiilor metodice se discută problemele privind îndeplinirea creatoare a programelor și îmbogățirea calității lecțiilor, cît și organizarea justă a activității didactice și cultural-educative.

Aplicarea instrucțiunilor ministerului, lupta pentru ridicarea necontenită a calității lecțiilor ne vor ajuta să înlăturăm cauzele lipsurilor, să dobîndim noi succese în instruirea și educarea elevilor.

I. RADU
șeful secției de învățămînt și cultură Pitești

La cabinetul de geografie al școlii medii „N. Bălcescu"

Comisia centrală a concursului artistic al S.M.I.C.

De curînd s-a constituit la C.C. al S.M.I.C. Comisia centrală a concursului echipelor artistice de amatori ale muncitorilor din învățămînt. Comisia are următoarea componență:

Elena ISACU-BOLOG, vicepreședinte al C.C. al S.M.I.C., Petre DRAGOIESCU, director general în M.I.C., Dumitru MIHALACHE, secretar al Biroului Consiliului de conducere al S.R.S.C., Gheorghe BOGHIU, director al Casei Centrale a Creației Populare, Ion GHEORGHIU, actor, laureat al Premiului de Stat, Dumitru BOTEZ, dirijorul corului Filarmonicii, artist emerit, Alexandru SEVER, maestru coregraf la Teatrul de estradă, Constantin RADOI, redactor la „Gazeta învățămîntului", Petre BUCȘA, șeful secției învățămînt și cultură regiunea Cluj, Ion BADICA, inspector metodist regiunea Constanța, Maria POPESCU, profesoară din București, Nicolae PĂTULEANU, directorul Clubului muncitorilor din învățămînt-București, Eliza MIHALCA, Andrei DEMETER, Nicolae TOPA, Dumitru LAZA, Nicolae BURCEA activiști ai C.C. al S.M.I.C.

O mare și rodnică prietenie

...4 februarie 1948 — 4 februarie 1958. A trecut un deceniu de la acea zi memorabilă cînd în marea Moscovă s-a semnat Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală între Uniunea Sovietică și Republica Populară Română, „tratatul marii prietenii", cum i se spune de obicei.

Marile înfăptuiri înscrise în anii puterii populare de poporul nostru în toate domeniile vieții politice, economice și culturale au la bază munca dîrză a celor ce muncesc și neprecupețitul ajutor al Uniunii Sovietice. De aceea, oamenii muncii romîni consideră pe bună dreptate alianța cu Țara Socialismului drept o cucerire esențială a lor, o consideră ca fiind alianța păcii, alianța progresului continuu al patriei noastre. Tratatul romîno-sovietic semnat în urmă cu zece ani este primul tratat încheiat de Romînia cu o mare putere ca de la egal la egal. Relațiile stabilite între U.R.S.S. și R.P.R. sînt relații de tip nou, conforme principiilor socialiste ale deplinei egalități în drepturi, ale neamestecului reciproc în treburile interne, ale ajutorării și colaborării frățești.

Istoria este un arbitru imparțial. Ea marchează cu obiectivitate deosebirea principială și calitativă dintre relațiile între țările socialiste și cele între țările burgheze. Relațiile dintre țările burgheze sînt totdeauna relații de dominație și asservire, de jefuire de către țările mai dezvoltate a țărilor capitaliste și coloniale mai slab dezvoltate.

Romînia, în frămîntata sa istorie a cunoscut din plin, în trecut, asemenea relații. Tocmai de aceea poporul nostru apreciază în mod deosebit legăturile de colaborare frățească pe care le are astăzi cu țările socialiste și — în primul rînd — cu marea sa prietenă, Uniunea Sovietică.

Aniversînd cu o bucurie izvorîtă din inimă împlinirea unui deceniu de la semnarea Tratatului romîno-sovietic, toți oamenii muncii din țara noastră fac bilanțul rodnic al colaborării multilaterale statornicite între R.P.R. și U.R.S.S., bilanț ce marchează transformarea în realitate a prevederilor tratatului prieteniei dintre cele două țări socialiste. În perspectiva istorică a anilor care au trecut, înțelegem și mai limpede însemnătatea ajutorului pe care ni l-a dat Uniunea Sovietică în rezolvarea sarcinilor construirii socialismului. Acest ajutor a permis nu numai acoperirea în mare parte a necesarului de materii prime, ci și a mașinilor și utilajelor necesare construirii bazei tehnice a economiei naționale a R.P.R.

În industria siderurgică, în construcția de mașini, în domeniul industriei electrotehnice sau al industriei chimice furnizarea de materii prime și semifabricate, de utilaj, de documentație tehnică, schimbul de specialiști, numărul mare de tehnicieni și ingineri romîni specializați la U.R.S.S. au avut și au un rol de o remarcabilă importanță. Pe ogoarele patriei noastre sînt folosite peste 100 de tipuri de mașini agricole importate din U.R.S.S. Peste 40 dintre soiurile selecționate care se folosesc pe cîmpurile experimentale pentru încercarea soiurilor de plante agricole sînt de proveniență sovietică. Creditele acordate țării noastre de U.R.S.S. sînt o formă importantă a sprijinului permanent dat de Uniunea Sovietică.

Un rol remarcabil în dezvoltarea învățămîntului, culturii și artei romînești îl dețin legăturile prietenești cu oamenii de cultură sovietici. Schimburile dese de delegații constituie un factor de mare eficacitate pentru stringerea legăturilor culturale dintre Romînia și popoarele marii Uniuni Sovietice. Publicul nostru a avut prilejul minunat să admire arta superioară a muzicienilor, a actorilor sovietici; oamenii de artă să învețe din bogata lor experiență creatoare.

În domeniul învățămîntului s-au făcut importanți pași înainte pe linia organizării unui învățămînt de masă corespunzător sarcinilor actuale ale etapei construcției socialiste în Romînia. Schimburile de delegații de cadre didactice constituie una din formele cele mai prețioase ale acestui ajutor. Cadrele didactice din R.P.R. au avut multe de învățat de la colegii lor sovietici în ceea ce privește îmbunătățirea continuă a conținutului predării și a muncii educative, în ceea ce privește introducerea învățămîntului politehnic și legarea tot mai strîns a școlii de cerințele vieții.

Oamenii de știință romîni sînt tot mai mult prezenți la lucrările oamenilor de știință sovietici, participă la congresele și conferințele Academiei de Științe a U.R.S.S., ceea ce constituie de asemenea un însemnat mijloc de împărtășire reciprocă a cuceririlor gîndirii umane.

Tratatul romîno-sovietic din 1948 este un instrument de apărare a păcii și securității. Poporul romîn consideră ca una din cele mai mari îndatoriri internaționaliste ale sale să cimenteze trainic prietenia cu Uniunea Sovietică și cu celelalte țări din lagărul socialist. La împlinirea unui deceniu de la semnarea Tratatului romîno-sovietic, poporul nostru, plin de dragoste și recunoștință, trimite un cald salut marelui popor prieten, își exprimă hotărîrea dîrză de a păși spre noi victorii în construcția socialismului, convins fiind că astfel contribuie la consolidarea și întărirea întregului lagăr al păcii și socialismului, în frunte cu Uniunea Sovietică.

ÎNCREDEREA MASELOR

Printre zecile de mii de cetățeni propuși drept candidați pentru alegerile de la 2 martie se află și un mare număr de învățători și profesori fruntaşi în activitatea didactică, participanți activi la rezolvarea treburilor gospodărești ale regiunilor, raioanelor, orașelor și comunelor noastre.

...Pentru una din circumscripțiile regionale Bacău a fost propusă drept candidat, cu prilejul unei adunări populare, tovarășa Domnica Spulber, directoarea școlii medii din comuna Podu Turcului.

Primul care a luat cuvîntul la discuții pe marginea propunerii făcute a fost tînărul profesor Gheorghe Sava, fost elev al candidatei. El și-a exprimat bucuria că Domnica Spulber candidează pentru alegerile de la 2 martie. Împărtășindu-și amintirile din școală, el a arătat că tovarășa Spulber este o profesoară destoinică, care muncește cu pricepere pentru educarea comunistă a tineretului. Și nu numai atît. Mulți țărani muncitori din circumscripția electorală respectivă au intrat în întovărășiri sau în gospodăriile agricole colective urmînd îndemnurile ei. Acum, cînd s-au convins de avantajele muncii în comun, vin să-i mulțumească pentru sfatul dat.

Au urmat apoi la discuții o serie de țărani muncitori din comunele Lichitișeni și Godinești, care au aprobat din toată inima propunerea făcută.

★

...La adunarea populară care a avut loc la școala medie nr. 1 din orașul Baia Mare a luat cuvîntul, printre alții, tov. Dumitru Silaghi, directorul școlii. „Am avut de multe ori prilejul — a spus el — să o vedem la muncă în școală sau în diferite acțiuni de interes obștesc pe colega noastră, profesoara Magdalena Pop, care este deputată și în prezent. Ea a fost întotdeauna un exemplu viu pentru cadrele didactice și pentru cetățeni. De aceea — așa cum m-am sfătuit cu unii alegători — o propun din nou pe tov. Magdalena Pop drept candidată a F.D.P. pentru circumscripția noastră. Alegătorii o cunosc. De multe ori a mers pe la casele lor, interesîndu-se de o problemă sau de alta, de multe ori a contribuit la rezolvarea treburilor gospodărești de interes comun". Propunerea făcută a fost aprobată în unanimitate.

★

Cu aceeași încredere au fost desemnați drept candidați pentru alegerile de la 2 martie învățătoarea Elena Viorel din Petroșani, profesorul Mihai Vișinescu din Rîmnicu Vîlcea, tovarășul Iuliu Movic, directorul școlii de 7 ani din comuna Sălard, regiunea Oradea, Sofia Iaricevschi, profesoară în orașul Siret și mulți alți pedagogi.

V. ANDREI

REDUCERI ÎN PROGRAMELE DE ÎNVĂȚĂMÎNT

În cadrul măsurilor pentru evitarea supraîncărcării elevilor, au fost efectuate și unele reduceri privind volumul de cunoștințe din programele de învățământ în vigoare.

O parte din reduceri cuprind și unele cunoștințe din materia care a fost predată pînă la această dată. Aceste cunoștințe nu se vor mai cere elevilor cu ocazia recapitulării materiei.

Pe lîngă instrucțiunile de reduceri date la începutul anului școlar, menționăm mai jos, pe obiecte și clase, alte reduceri de cunoștințe efectuate în programele școlare.

I. Limba și literatura română

CLASA A V-a

Gramatica. Nu se vor mai preda: vocalele în hiat; formarea substantivelor cu prefixe și sufixe; derivarea; declinarea adjectivului; declinarea pronumelor demonstrative și nehotărîte; funcțiile verbelor în propoziție (verbe predicative); formarea verbelor (din adjective și substantive); verbe formate cu prefixul „în".

CLASA A VI-a

Gramatica. Nu se vor mai preda: substantivele colective; verbele neregulate, verbele imersonale; propozițiile eliptice; subordonatele circumstanțiale (de loc, de mod, de timp, de scop și de cauză).

Lectura literară. Nu se vor mai preda:

„Tîrgul de robi" de V. Alecsandri; „Vulpea liberală" de Gr. Alexandrescu; „Făt-Frumos din lacrimă" de M. Eminescu; biografiile scriitorilor I. Creangă, G. Coșbuc, I. L. Caragiale, Al. Sahia vor fi tratate ca scurte notițe biografice.

CLASA A VII-a

Lectura literară. Nu se vor mai preda:

„Letopisețul" de M. Beniuc; „Vînătoarea de lupi" de P. Dumitriu; „Tu păcii-i ești soldat" de I. Horvăth.

CLASA A VIII-a

Noțiuni de teorie a literaturii.

Nu se mai fac caracterizările generale la idila „În miezul verii" de G. Coșbuc și comedia „Avarul" de Molière. Nu se vor mai preda: pamfletul; „Legenda clocitului" de V. Alecsandri; „Povestea lui Harap Alb" de I. Creangă; evoluția romanului în literatură. Istoricul epopeii și istoricul apariției tragediei se vor trata sumar, dîndu-se numai elementele absolut necesare.

CLASA A IX-a

Istoria literaturii române.

Nu se mai fac caracterizările generale ale operelor: „Satiră duhului meu" și „Boul și vițelul" de Gr. Alexandrescu, „Dan, căpitan de plai" și „Chirița în provincie" de V. Alecsandri.

CLASA A X-a (tranziție)

Istoria literaturii române.

Nu se mai fac caracterizările generale ale operelor: „Ion" de L. Rebreanu și „Enigma Otiliei" de G. Călinescu și nu se mai analizează piesa „Danton" de Camil Petrescu.

II. Matematica

CLASA A V-a

Aritmetica. Nu se va mai preda:

Din cap. II „Aflarea tuturor divizorilor unui număr și a numărului lor". În ce privește rezolvarea problemelor prin metode tip, acestea nu trebuie să constituie obiectul unui studiu special; se vor da cîteva exemple de probleme din fiecare tip, din care elevii singuri să desprindă metoda folosită.

CLASA A VI-a

Geometria: Nu se vor mai preda.

din cap. III — noțiunea de „loc geometric"; din cap. V „Patrulatere" — Construcția trapezului (cazuri simple); din cap. VI „Cercul" — construcția unei perpendiculare pe o semidreaptă într-un capăt al ei.

CLASA A VII-a

Algebra:

Din cap. VI, „Proporții", nu se va mai preda: „Reprezentarea grafică a funcției $y = \frac{k}{x}$"; la cap. V, „Fracții algebrice", nu se vor rezolva probleme cu ajutorul ecuațiilor, ci numai ecuații.

Geometria:

Din cap. VII, „Arii și volume", volumul piramidei se va da fără demonstrație.

CLASA A VIII-a

Algebra:

Din cap. II, „Expresii algebrice", se scoate $(x + a)(x + b) = x^2 + (a + b)x + ab$, din cap. IV, „Expresii iraționale", se scot: adunarea, scăderea și înmulțirea numerelor iraționale (aceste operații se vor trata în mod simplu, cu exemple concrete); raționalizarea numitorului în cazul cînd numitorul conține radicali cu indice mai mare decît 2. La cap. V, „Ecuația de gradul I", echivalența sistemelor de ecuații se va arăta prin exemple numerice. La cap. VI, „Ecuația de gradul al II-lea", se vor rezolva ecuații iraționale care conțin sume algebrice de radicali cu indicele 2.

Geometria. Nu se va mai preda:

Cap. X, „Transformarea figurilor" Capitolele XI (Locuri geometrice) și XII (Construcții grafice) vor fi înlocuite cu cap. X „Recapitularea materiei" (15 ore). Recapitularea materiei se va face pe baza locurilor geometrice și a construcțiilor grafice.

CLASA A IX-a

Algebra:

Din cap. II se suprimă „Descuția ecuațiilor bipătrate"; din cap. VI, „Funcția de gradul al II-lea", se suprimă „Metoda grafică de rezolvare a unei ecuații de gradul al II-lea"; din cap. VI, „Funcția exponențială. Funcția logaritmică", se scoate „Aplicații la dobînda compusă".

Geometria:

Din cap. I, „Segmente proporționale", nu se vor mai preda: compasul pentru împărțirea în părți egale, scara transversală de proporție; omotetia, pantograful. Din cap. II, „Relații metrice", se scoate: locul geometric al punctelor a căror sumă sau diferență a pătratelor la două puncte fixe este constantă.

III. Fizica

CLASA A VI-a

Nu se vor mai preda:

Areometre (lactometre); lucrarea de laborator nr. 7, studiul frecării corpurilor solide care se mișcă pe un plan orizontal, M. V. Lomonosov despre natura căldurii; istoricul mașinii cu vapori, prezentarea diapozitivelor „Mașini termice" la demonstrații; randamentul mașinilor termice.

În sprijinul ușurării studiului, temele de mai jos se vor preda după cum urmează: Calorimetrul se va descrie arătîndu-se scopul pentru care e folosit, însă nu se vor face determinări calorimetrice. La lucrarea de laborator nr. 9, „Măsurarea cantității de căldură necesară încălzirii apei", această măsurare nu se va face așa cum e în manual, prin schimbul de căldură între două mase de apă, ci prin încălzirea directă a unei mase determinate de apă și măsurarea variației de temperatură (formula redusă $Q = m(t_2 - t_1)$. Tema „Energia calorică" nu se mai predă ca temă separată. În schimb, la tema „Mașini termice" se va studia la început transformarea energiei calorice în energie mecanică (fără formule).

CLASA A VIII-a

Nu se vor mai preda:

Lucrarea de laborator nr. 1, „Studiul legilor mișcării uniform accelerate", la tema „Compunerea mișcărilor", paragraful privitor la compunerea vitezelor se trece de la pct. b la pct. a. „Descompunerea vitezei în două componente" și „Adunarea și scăderea vitezelor" nu se vor mai preda. De asemenea, nu se vor mai preda: legea conservării cantității de mișcare și mișcarea pe o buclă verticală.

CLASA A IX-a

Nu se vor mai preda:

noțiuni despre echilibrul chimic; calcularea volumului gazelor care iau parte sau se produc în reacție, probleme, demonstrație: determinarea greutății moleculare a bioxidului de carbon.

V. Științele naturale

CLASA A V-a

Botanica. Nu se vor mai preda:

morcovul, plantele furajere (pentru ca se amintesc la refacerea solului), dovleacul. „Mărul" se va aminti la alți pomi roditori. De la pomicultură se vor omite: „Fasonarea pomilor" și „Dușmanii și prietenii pomilor roditori". Nu se vor mai preda: arbuștii fructiferi; arbori și arbuști cu importanță economică, degetarul și odoleanul (de la plantele medicinale), cultura plantelor medicinale, „plîniișoarele", „bureții galbeni" (de la tema „Ciuperci comestibile"); „bureții flocoși" și „ciuperca dracului" (de la tema „Ciuperci otrăvitoare"); „lăcuinele zburător al grîului", „cornul secarei" și „mana cartofului" (de la tema „Ciuperci parazite"); asociațiile naturale de plante. Se va simplifica predarea teoriei despre dezvoltarea în stadii a plantelor (se vor preda numai noțiuni sumare despre iarovizare și importanța ei și se va trata la grîu). Orezul va fi amintit la alte cereale. Cultura cartofului se va preda sumar la lecția „Cartoful". Plantele înrudite cu pătlăgelele roșii se vor aminti fără a se descrie. „Inul" va fi amintit la cînepă. Lucrările lui Michurin și hibridarea vegetativă vor fi studiate la aitoire, iar hibridarea sexuată se va aminti la tema „Cireșul". „Mesteacănul" va fi amintit, fără descriere amănunțită. „Mușchiul de turbă" se va preda sumar la lecția „Mușchii".

CLASA A VI-a

Zoologia. La toate lecțiile, animalele înrudite cu animalul studiat ca tip vor fi amintite numai, fără a se studia amănunțit. Tot ce este tipărit în manual cu literă mică se va considera ca lectură.

CLASA A VIII-a

Botanica. Nu se vor mai preda: punctele 1, 2, 3, 4, 5 din capitolul „Funcțiuni de nutriție" din programa pentru clasa a VIII-a, nr. 50124/1956, pag. 5; înmulțirea asexuată prin diviziune, înmugurire, spori; „Clamidomonada", „Sargassum", „Cystoseira". De la familia Rozacee se va omite „Murul de mirișe". Nu se va preda familia „Betulacee".

Tema „Compoziția chimică a protoplasmei" se va simplifica în sprijinul ușurării studiului.

Nu se vor preda: formele de trecere fosile; La cap. „Angiosperme", „Originea și formele de trecere".

Se vor recomanda ca lectură: din tema „Organele vegetative ale plantelor", noțiunile despre formele evolutive ale rădăcinii, tulpinii, frunzei și florii; factorii principali ai ecologiei plantelor (pct. 1), la cap. „Briophite", formarea turbei; pteridofitele fosile și formarea cărbunilor de pămînt; plantele înrudite cu plantele tip. la toate familiile; familia „Salicacee"; familia „Juglandaceae". Importanța economică a arborilor de pădure; pepiniera silvică, protecția pădurilor; familia „Amaryllidaceae"; familia „Iridaceae", familia „Orhidee".

CLASA A IX-a

Zoologia. Nu se vor mai preda: „Codonosiga botrytis", „Trypanosoma gambianse"; „Diflugia"; „Stentor"; „Vorticella"; clasa „Scifozoare"; clasa „Echinide" (arici de mare) se va aminti la „Alte echinoderme".

În sprijinul ușurării studiului temele de mai jos se vor preda după cum urmează se va simplifica lecția „Încrengăturile viermilor"; se vor simplifica termenii științifici la clasa „Sporozoare"; din lecția „Încrengătura spongieri" se va studia numai „Euspongia" (se va preciza numai că există și se vor arăta formele mai simple). „Alți pești osoși" se vor aminti numai. Se va recomanda ca lectură „Clasa Miriapode". Animalele înrudite cu animalul tip vor fi amintite numai. Tot ce este trecut în manual cu literă mică se va considera ca material informativ, nu obligatoriu.

VI. Geografia

CLASA A V-a

Nu se vor mai preda:

din cap. „Uscatul" — noțiunile de microrelief; din cap. „Biosfera" — mediul geografic.

CLASA A IX-a

Nu se vor mai preda:

din grupa țărilor capitaliste din Europa: Belgia și Olanda, Elveția și Austria, țările europene nordice, Grecia; din grupa țărilor capitaliste din Asia — țările Asiei de sud-est, țările Asiei de sud-vest; din țările din America — Canada. La continentele Africa, America de Sud și Oceania se va studia numai harta politică și economică.

LIMBI MODERNE

Deoarece în predarea limbilor moderne supraîncărcarea provine în mare măsură din numărul și volumul prea mare al textelor din manuale, indicațiile de reduceri se referă în special la materialul cuprins în manualele școlare pentru predarea acestor limbi.

VII. Limba rusă

CLASA A V-a

Nu se vor mai preda:

textul „Dimineața" și conjugarea verbelor „a mînca" și „a bea" din lecția nr. 35 și lecția nr. 38 din manual, cu gramatica respectivă.

CLASA A VI-a

Nu se vor mai preda:

lecțiile nr. 13 și nr. 29 din manual, cu gramatica respectivă. Textele de la lecțiile nr. 16, 17, 18 nu se vor studia, iar aplicațiile gramaticale respective se vor face cu ocazia unei lecții recapitulative.

CLASA A VII-a

Nu se vor mai preda:

sintaxa frazei și textul „Învățătorul și grupa lui".

În școlile cu limba de predare maghiară, în afara materialului indicat mai sus nu se vor studia următoarele texte: „Casele mobile", „Dimineața pe malul lacului" și „Munca grănicerilor".

CLASA A VIII-a

Nu se vor mai preda:

formarea gradului superlativ al adjectivelor cu ajutorul sufixelor -aiș, -eiș. Formarea adjectivelor cu ajutorul sufixelor -n, -an, -ian, -onn, -enn și textul „Pohod".

În școlile cu limba de predare maghiară, în afara materialului indicat mai sus, nu se va studia textul: „Timur și echipa sa".

CLASA A IX-a

Nu se vor mai preda:

declinarea și ortografia participiilor, prepoziția, conjuncția, particula și interjecția.

Nu se vor studia următoarele texte:

„Prima înălțime", „Distrugerea biroului de plasare german".

În școlile cu limba de predare maghiară, în afara materialului indicat mai sus, nu se va studia textul: „Lebăda, racul și știuca".

VIII. Limba franceză

CLASA A V-a

Nu se vor mai preda:

imperativul verbelor pronominale, cel de al doilea text de la sfîrșitul lecțiilor nr. 4, 6, 7, 8, 9 din manual, cele 12 lecții din manual pentru predarea pronunțării limbii franceze, la începutul anului școlar. Se va proceda la contopirea, în acest scop, a materialului lecțiilor respective din manual.

CLASA A VI-a

Nu se vor mai preda:

l'attribut (de la lecția 21, pag. 78 din manual); lecțiile 17 („Le calendrier") și 24 („L'été. Les grandes vacances").

CLASA A VIII-a

Nu se mai predau:

Înlocuirea articolului partitiv cu prepoziția de; formele interogativa și negativ-interogativa ale diatezei reflexive; pronumele personal accentuat (se va explica numai folosirea lui la imperativul diatezei reflexive), noțiunile de sintaxă (se vor da numai ca terminologie, renunțîndu-se la exercițiile de analiză), textele: „Bucarest" partea a II-a, „Après l'école", „Lénine chez les enfants", „Joseph Staline à l'école", „L'été", „Les vacances", „Comment Renard mange du poisson en hiver", „Ce qu'il y a de merveilleux", „Liberté"; exercițiile de traducere din manual. Regulile de pronunțare vor fi predate în primele patru ore care urmează după două lecții introductive orale.

De asemenea, nu se vor mai preda textele:

„Ehre der Arbeit" de Ferdinand Freiligrath; „Mignon" de J. W. Goethe; „Faust" de J. W. Goethe; „Neuland", „Kabale und Liebe" de Schiller; „Deutschland, ein Wintermärchen" de H. Heine; „Die Harzreise" de H. Heine; „Rote Fahnen über Krasnodon". Notițele biografice care însoțesc textele literare.

X. Limba engleză

CLASA A VIII-a

Nu se va mai preda:

lecția „The Seventh of November" Textele lecției a 16-a („The Weather"), a 19-a („A Pleasant Sunday Afternoon") și a 28-a („In the Country") vor fi adaptate de fiecare profesor, după posibilitățile clasei, scoțîndu-se din vocabular cuvintele mai dificile. Nu se va preda textul „The Wall Gazette". Se va preda însă gramatica (pe baza vocabularului din lecția „Shopping"). Nu se vor preda lecțiile „A Letter", „A the State Market", „What the U.T.M. Fights for". Se vor preda însă lecțiile „Shopping" și „Lomonosov", care fuseseră scoase conform programei Nr. 62 427/1957.

CLASA A IX-a.

Nu se vor mai preda:

lecțiile 17 și 18 („My First Aeroplane"), lecția 22 („The Delta"), lecția 23 („Hunting for a Job"); lecția 24 („The Negros Complaint").

CLASA A X-a.

Nu se vor mai preda:

lecția 1 („The Library"); lecția 2 („Ivan Susanin"); lecția 17 („Three Men Who Ran Away"); lecția 19 („The Happy Prince") se va studia facultativ.

XI. Limba latină

CLASA A VIII-a ȘI CLASA A X-a DE TRANZIȚIE

Nu se vor mai preda:

acuzativul cu infinitivul, precum și bucata respectivă; ablativul absolut, precum și bucățile respective; acordul pronumelui relativ cu antecedentul.

Următoarele bucăți de lectură se reduc astfel: la lecția XVI, textul „La mausoleul lui Augustus" se va preda pînă la „. . . . liberavit"; la lecția XX, textul „Hannibal și războiul cu romanii", se va preda pînă la „. . . Saltum Pyrenaeum transit..."; la lecția XXI, textul „Cimbrii și teutonii" va începe de la „Adventus Germanorum"; la lecția XXII, textul „Zilele la romani" va fi predat pînă la „. . . Et Romani et ceteri populi..."; la lecția XXV, bucata „Perșii" se va preda pînă la „...Mardonius inter..."; la lecția XXXI, textul „Jertfele omenești la gali" se va preda pînă la „...Supplicia eorum..."; la lecția XXXVI, textul „Cicero" (despre concizunea în povestire) nu va mai fi studiat. Conjunctivul prezent la toate conjugările urmează să fie predat pe baza textului „Datoriile soției vătafului".

CLASA A IX-a.

Nu se vor mai preda:

substantivele neregulate. Pentru declinarea substantivelor regulate se vor folosi bucățile de lectură „Vechi locuitori ai patriei noastre" (începînd de la „Traianus, clarissimus imperatorum Romanorum") și „Casele romanilor". Substantivul „domus" se va prezenta elevilor din punct de vedere lexical. Se scoate bucata de lectură „Poetul Ennius". Se scoate comparația neregulată a adjectivelor prin prefixe și adverbe. Pentru capitolul „Declinarea și compararea adjectivelor" să se folosească textul „Poeții din secolul lui Augustus", din care se vor omite formele necunoscute de elevi (praeclari, maxime egregius, permultis).

Pentru capitolul „Numerale cardinale" se vor folosi propoziții alcătuite de profesori și se va face retroversiunea din manual, renunțîndu-se la bucata de lectură „Fortificațiile făcute de romani la Alesia". Pentru capitolul „Pronumele și adjectivele pronominale" se va folosi textul „Omnia fluunt, omnia mutantur", din bucățile de lectură de la pag. 134 (în locul textului: „Filosoful Seneca despre virtute"). La conjugarea pasivă nu se va preda bucata de lectură „Un gardian călău" și se vor folosi bucățile de lectură: „Prietenii adevărate" și „Cicero descoperă mormîntul lui Archimede". Se scot verbele semideponente și bucata de lectură „Augustus și Cinna". Se scot verbele volo, nolo, malo, eo și ferro cu bucățile de lectură respective de la lecțiile XVIII—XXI inclusiv.

Pentru predarea sintaxei nominativului, vocativului și genitivului se va folosi numai textul „Portretul lui Catilina", renunțîndu-se la bucata de lectură „Miltiades". Pentru predarea sintaxei ablativului se vor folosi textele: „Viața de gladiator" și „Apte dictum" din bucățile de lectură de la pag. 133, pe baza cărora se poate preda complementul circumstanțial de loc și de timp, renunțîndu-se la ablativ separativ și la bucățile de lectură: „Cicero Attico" și „Edili". Pentru tema „Folosirea modurilor în propozițiile principale" se va utiliza numai textul „Cicero scrie soției", care permite tratarea întregii teme, renunțîndu-se la bucata de lectură „Villicus". Nu se vor preda gerunziul, gerundivul și construcția gerundivală, cu bucățile de lectură respective „Maxime" și „Pentru un trai mai bun".

Orele rămase disponibile vor fi folosite pentru predarea formelor regulate din morfologie.

XII. Istoria

CLASA A V-a.

Istoria antică.

Din lecțiile despre Egiptul antic se omit temele: „Așezarea oamenilor în valea Nilului", „nomele" cuceririle lui Tutmes al III-lea și „legenda lui Osiris". Din lecțiile despre Mesopotamia antică se omit temele: existența orașelor-state (Babilonul) ca formă de organizare politică anterioară formării marilor regate, „legenda potopului" și „arta decorativă". Din istoria Indiei antice se omit temele „legile lui Manu", statul indian în timpul lui Așoca și „poemele eroice". Din lecția „Religia și miturile vechilor greci" se omite „mitul lui Tezeu". Din lecția „Alexandru Macedon și cucerirea Orientului" se omite tema „Expediția lui Alexandru Macedon în Asia Centrală și în India". Din lecția „Cucerirea Italiei de către romani" se omite ultimul paragraf („Organizarea Italiei după cucerire"). Din lecția „Primul război punic" se omite tema „răscoala mercenarilor din Cartagina". Lecția „Statul Roman după marile cuceriri" nu se va mai preda. Pentru a se putea face, însă, legătura cauzală între fenomene, la introducerea în lecția următoare profesorii vor trata — pe scurt — urmările sociale ale marilor cuceriri (creșterea sclaviei, îmbogățirea latifundiarilor, ruinarea țărănimii romane). De asemenea, lecția „Începuturile luptelor civile la Roma" nu se va mai preda. Explicînd, însă, cauzele răscoalei conduse de Spartacus, profesorii vor arăta că, după reformele Gracchilor, contradicțiile de clasă s-au ascuțit, ajungîndu-se la lupte civile și la dictatura aristocrației, ceea ce a dus la accentuarea exploatării maselor populare. Din lecția „Întărirea Imperiului Roman în timpul lui Traian" ultimul paragraf („Războiul cu parții") nu se va studia.

Istoria evului mediu.

Ultimul paragraf din lecția „Imperiul Roman de răsărit în sec. V—VII" nu se tratează. Din lecția „Slavii" nu se va studia formarea statelor ceh și polon și nici tema „întărirea statului bulgar în timpul lui Simeon". Din lecția „Apariția feudalismului pe pămîntul patriei noastre" nu se va studia tema „cucerirea statelor feudale românești din Transilvania de către statul feudal ungar". Tema „Feudalismul în India și China în sec. III—XII" se va studia într-o singură lecție, astfel: India. Dezvoltarea Indiei în perioada regatului Gupta; șerbirea țăranilor și întărirea marilor feudali din India, China. Cotropirea mongolă în China; șerbirea țăranilor; dezvoltarea Chinei în perioada imperiului Tan; răscoala condusă de Huan-Ciao. Din lecția „Dezvoltarea Franței pînă în sec. XIV" nu se vor trata temele „reorganizarea domeniului regal" și „lupta împotriva papalității". Din lecția „Spania pînă în sec. XIV" nu se va preda tema „posesiunile Aragonului". Din lecția „Italia în sec. XII—XV", temele „dezvoltarea inegală a Italiei" și „organizarea aristocratică a republicii venețiene" nu se vor studia. Din lecția „Germania în sec. XII-XV" nu se vor preda temele „răscoala elvețienilor" și „Bula de Aur". Din lecția „Dezvoltarea culturii în sec. XII—XV" nu se vor trata temele „astronomia", „alchimia" și „atelajul modern".

CLASA A VI-a.

Istoria evului mediu.

Din lecția „Răspîndirea Reformei și reacțiunea catolică" se omite paragraful „b" („Lupta lui Carol al V-lea contra principilor protestanți"). De asemenea se omite primul paragraf („Întărirea puterii regale în timpul regelui Francisc I") din lecția „Franța în sec. XVI și în prima jumătate a sec. XVII". Din lecția „Revoluția burgheză din Țările de Jos" se omite ultimul paragraf („Dezvoltarea economică a Olandei în sec. XVII"). Din lecția „Rusia în sec. XVI și prima jumătate a sec. XVII" se omite tema „unirea Ucrainei cu Rusia" (deoarece se studiază la istoria modernă).

Istoria modernă.

Din lecția „Revoluția burgheză din Anglia" se omite tema „principalele reforme ale Parlamentului cel lung". Se omite ultimul paragraf („Imperiul Otoman") din lecția „Statele din centrul și sud-estul Europei în sec. XVII—XVIII". Din lecția „Cauzele revoluției burgheze din Franța" se omite tema „încercările de reformă". Din lecția „Mișcările revoluționare din sud-estul Europei" se omite tema „mișcarea revoluționară din Polonia". Lecția „Al doilea imperiu francez" nu se va mai preda. De aceea, la sfîrșitul lecției „Revoluția din anul 1848 în Franța" se va menționa proclamarea celui de al doilea imperiu în Franța. Din lecția „Dezvoltarea tehnicii și culturii în sec. XVIII—XIX" nu se va trata tema „cercetarea regiunilor geografice necunoscute" și nici ultimul paragraf („Dezvoltarea artelor"). Din lecția „Franța la sfîrșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea" nu se va trata paragraful „b" („Organizarea Republicii Franceze"). Din lecția „S.U.A. la sfîrșitul sec. al XIX-lea și începutul sec. al XX-lea", nu se va preda tema „Federația Americană a Muncii".

CLASA A VIII-a.

Din lecția „Palestina" se omite tema „Primii locuitori (canaaniții) și ocupațiile lor". Din lecția „Persia antică" se omit temele „Cambyse — cucerirea Egiptului" și „căderea statului persan sub stăpînirea macedonenilor". Din lecția „Atena pînă la sfîrșitul sec. VII î.e.n." se omite tema „Organizarea socială și politică în perioada homerică". Din lecția „Cultura greacă în sec. VIII—VI î.e.n." se omite tema „Școala eleată — Parmenide" și paragraful „e" („Arta arhaică"). Din lecția „Grecia în prima jumătate a sec. IV î.e.n." se omit temele „decăderea polis-ului grec" și „a doua ligă maritimă ateniană". Din lecția „Cucerirea Italiei" nu se va trata tema „Luptele cu aequii, volscii și veii". Problemele cuprinse în primul paragraf din lecția „Începutul luptelor civile" se vor conexa cu cele din ultimul paragraf al lecției anterioare; din aceeași lecție, nu se mai tratează tema „Răscoala italicilor". Din lecția „Imperiul Roman în sec. I" nu se mai predă tema „răscoalele din provincii" și nici ultimul paragraf („Viața economică în primul secol al Imperiului"). Din lecția „Imperiul Roman în sec. II" nu se va trata tema „dezvoltarea aparatului birocratic" (sub Hadrianus) iar din ultimul paragraf („Cultura romană în sec. I—II e.n.") nu vor fi studiați Martial și Lucian. De asemenea, din ultima lecție nu se vor trata temele „Iulian Apostatul" și „filosofia pagînă (curentul neoplatonic)".

CLASA A IX-a

Din lecția „Migrația popoarelor barbare în sec. III—VI" se omit temele „federația ostrogotică", „Migrația anglo-saxonilor în Britania", și „Relațiile dintre popoarele barbare și biserica creștină". Din lecția „Anglia și normanii pînă la mijlocul sec. XI" se omit temele „migrațiile și expedițiile normanilor în vest" și „Formarea regatelor scandinavice". Din lecția „Formarea orînduirii feudale în Imperiul Bizantin (sec. VII—XI)" se omite tema „pavlicienii și bogomilii". Din lecția „Formarea orînduirii feudale la slavii de sud și răsăriteni" se omit temele „Formarea și decăderea primelor state ale sîrbilor și croaților; situația slovenilor". Din lecția „Formarea orînduirii feudale la slavii apuseni" se omite tema „Statul lui Samo și importanța lui". Din lecția „Statele mongole" se omite tema „Cucerirea Asiei de vest de către mongoli". Din lecția „Luptele dintre Imperiu și papalitate în sec. XII-XIII" se omit temele „luptele politice din Italia", „erezile din sec. XII—XIII" și „ordinele călugărești (franciscanii și dominicanii)". Din lecția „Germania și Italia în sec. XIV—XV" nu se vor trata temele: „Rolul condotierilor în viața politică din Italia", „Statul papal: decăderea autorității papale în sec. XIV—XV" și „Regatele feudale din sudul Italiei". Din lecția „Dezvoltarea Franței și Angliei după războiul de o sută de ani" nu se vor preda temele: „Întărirea monarhiei și a statului francez sub Carol al VII-lea" (din primul paragraf) și „frămîntările sociale" (din al doilea paragraf). Ultimul paragraf („Formarea și dezvoltarea statului feudal portughez") din lecția „Spania și Portugalia pînă în sec. XV" nu se va preda. De asemenea, nu se tratează ultimul paragraf („Situația Cehiei la sfîrșitul sec. XV și în sec. XVI") din lecția „Cehia în sec. XII—XVI". Din lecția „Formarea Marelui Cnezat al Moscovei (sec. XIII—XV)" nu se vor trata temele: „cnezatul Volniei", „cnezatul Rostov-Suzdal", domnia lui Ivan Kalita. Din lecția „Țara Românească și Moldova în sec. XIV—XV" nu se va studia ultimul paragraf („Începuturile culturii feudale în Țările Române"). Din lecția „Reforma și războiul țărănesc din Germania" nu se va studia tema „Răscoala populară din Münster" Din lecția „Răspîndirea Reformei și Contrareforma" nu se vor trata temele: „organizarea bisericii luterane", „Zwinglismul și anglicanismul" și „Reforma religioasă în Transilvania". Din lecția „Anglia în sec. XVI și prima jumătate a sec. XVII" nu se vor studia temele „Reacțiunea catolică în Anglia" și „Începutul opoziției parlamentare", precum și ultimul paragraf („Înăsprirea contradicțiilor de clasă la începutul sec. XVII"). Din lecția „Franța în sec. XVI și prima jumătate a sec. XVII" nu se va trata tema „monarhia feudală absolutistă" (din paragraful „a"). Din lecția „Spania în a doua jumătate a sec. XVI și revoluția burgheză din Țările de Jos" nu se va trata ultimul paragraf („Dezvoltarea economică și politică a Olandei după revoluție"). Din lecția „Țările Române în sec. XVI și prima jumătate a sec. XVII" nu se vor studia temele: „întărirea relațiilor feudale și răscoalele țărănești" și „încercarea habsburgilor de a cuceri Transilvania". Din lecția „Dezvoltarea tehnicii și științei din sec. XV pînă la mijlocul sec. XVII" nu se va studia paragraful „b" („Descoperirile geografice din sec. XVI și XVII").

★

Orele care rezultă din reducerile efectuate la toate obiectele se vor folosi pentru adîncirea celorlalte capitole sau lecții și pentru recapitularea cunoștințelor.

Din experiența organizației de bază de la școala medie nr. 5—Orașul Stalin

Colaborare

Este bine cunoscut faptul că sarcina principală a organizațiilor de partid din școli este aceea de a veghea la traducerea în viață a politicii școlare a partidului nostru. Munca pe care trebuie să o desfășoare organizația de bază pentru îndeplinirea acestei importante sarcini este destul de grea. Ea trebuie să se bazeze, înainte de toate pe o profundă cunoaștere a procesului de învățământ și a întregii vieți din unitatea respectivă. Această cunoaștere a tuturor laturilor vieții școlare va da posibilitate organizației de bază să ajute școala cu adevărat și în așa fel încît ea să poată rezolva problemele ce-i stau în față în modul cel mai partinic. Dar, pentru ca ajutorul acesta să fie o realitate, este necesar ca între biroul organizației de bază și conducerea școlii să existe o colaborare deplină.

În școala medie nr. 5 din Orașul Stalin există o justă orientare din acest punct de vedere. Secretarul organizației de partid — tov. Gheorghe Grosu — după o serie de căutări inerente începutului (acest început trebuie să-l căutați în urma cu cîțiva ani, întrucît tov. Grosu este de mai multă vreme secretarul organizației de partid) a reușit să găsească drumul cel mai potrivit pentru îmbinarea problemelor muncii de partid cu acelea ale muncii de conducere și îndrumare din școală. În prezent, secretar și director muncesc într-o strînsă colaborare, tinzînd deopotrivă înspre realizarea aceluiași țel: creșterea unui tineret harnic, înzestrat cu temeinice cunoștințe teoretice și practice și însuflețit de profunde sentimente patriotice.

Dacă veți sta de vorbă cu tovarășul Grosu vă va arăta că a îndrumat în așa fel munca de partid, încît aceasta să nu se limiteze numai la agitație și propagandă, deoarece pentru a veni în ajutorul școlii organizația de bază nu poate sta departe de „procesul de producție" și, prin urmare, activitatea sa trebuie să se extindă la toate sectoarele muncii din școală.

Se știe că, în conformitate cu Statutul Partidului Muncitoresc Romîn, organizațiile de partid din școli nu au dreptul să controleze conducerea administrativă. Cum reușește atunci biroul organizației de bază din școala mai sus citată să vegheze la traducerea în viață a hotărîrilor partidului, dacă nu are dreptul să controleze pe director, să-i traseze sarcini pe linie administrativă? Amestecul în problemele „producției" nu duce la o încălcare a Statutului?

În cele ce urmează veți vedea cum biroul organizației de bază de la școala medie nr. 5 reușește ca — fără încălcarea Statutului, fără să se substituie conducerii administrative și fără să-i traseze sarcini — să determine luarea de măsuri în conformitate cu linia politică a partidului nostru. Cheia acestei probleme este, desigur, colaborarea cu conducerea școlii.

Secretarul organizației de partid a creat obișnuința — de altfel acum aceasta a devenit necesitate — ca directorul școlii să se consulte, să se sfătuiască cu biroul organizației de bază ori de cîte ori trece la rezolvarea problemelor importante ale școlii. Este de asemenea în uzanța direcției de a invita la ședințele sale de lucru și pe secretarul organizației de bază. Sugestiile și propunerile făcute de tov. Grosu în ședințe sau în afara ședințelor sînt studiate întotdeauna cu atenție de către colectivul de conducere al școlii. Fiind bazate pe o serioasă cunoaștere a procesului de învățămînt și pe consultarea comuniștilor din organizația de bază, ele au întotdeauna greutate, forță de convingere și, în consecință, sînt acceptate. Dar ajutorul pe care-l dă organizația de bază conducerii școlii nu se reduce la atît. Atunci cînd directorul inițiază o acțiune, comuniștii o susțin în ședințele consiliului pedagogic sau în discuțiile personale cu oamenii, fiind cei dintîi care trec la înfăptuirea ei și antrenînd și pe alții. Iată un exemplu din viață:

În cursul trimestrului I al acestui an școlar, biroul organizației de partid, pe baza propunerilor făcute de comuniști în adunarea generală, a sugerat conducerii să înceapă o acțiune pentru întărirea disciplinei elevilor. Întrucît o asemenea acțiune era dictată de însăși realitatea din școală, direcțiunea a fost de acord cu propunerea. Odată problema acceptată, biroul organizației de bază a dat unui colectiv de comuniști sarcina să studieze în profunzime cum se prezintă situația în unele clase și chiar în întreaga școală. Cînd directorul a propus în ședința consiliului pedagogic acțiunea respectivă, membrii de partid l-au susținut prin exemple, prin date concrete luate recent din școală, și au putut să dea, pe loc, și unele soluții. În aceeași ședință secretarul organizației de partid s-a angajat chiar să prezinte în fața cadrelor didactice un material privind disciplina conștientă a elevilor, material care avea să reîmprospăteze latura teoretică a problemei. Pe baza sarcinilor trasate de director în acea ședință s-a pornit acțiunea de înlăturare a lipsurilor ce au existat în domeniul disciplinei elevilor. Comuniștii au fost primii care au trecut la îndeplinirea sarcinilor. Rînd pe rînd li s-au alăturat alți și alți profesori și astfel în școală s-a format un front comun al cadrelor didactice, pentru îmbunătățirea disciplinei.

Tot în acest fel a procedat organizația de partid în scopul de a da școlii un ajutor și în probleme ca: politehnizarea, îndeplinirea planului de școlarizare, munca diriginților, încheierea colectivului pedagogic și altele.

Iată deci cum, fără a dubla pe director, fără a-i da dispoziții și fără să i se substituie, biroul organizației de bază reușește să determine luarea de măsuri juste, să determine acțiuni și, deci, să ajute școala în rezolvarea partinică a problemelor ce-i stau în față.

Acestea sînt doar cîteva spicuiri din experiența înaintată a unei organizații de bază, făcute cu scopul de a demonstra necesitatea unei depline colaborări între biroul organizației de bază și conducerea școlii. Problema nu este însă epuizată, deoarece ea ridică o serie de aspecte noi care nu au putut fi analizate într-un singur articol. Acestea vor forma obiectul unor articole viitoare.

ANA COSMIN

Unele probleme în legătură cu ORIENTAREA PROFESIONALĂ

Îndrumarea rațională a elevilor spre profesiuni pentru care au aptitudini nu a fost încă organizată în mod științific în școlile noastre.

Profesorii și, în special, profesorii diriginți caută să valorifice pe elevi, din punct de vedere psihologic, din contactul pe care-l au cu aceștia și să tragă unele concluzii de care au nevoie în legătură cu individualizarea învățămîntului, dar folosesc numai sporadic aceste concluzii și pentru îndrumarea profesională. Valorificarea psihologică a elevilor este dependentă mai mult de personalitatea profesorului diriginte, de acuitatea sa psihologică, de talentul lui pedagogic și, în general, de interesul pe care el personal îl are pentru această problemă.

Din propria noastră experiență putem afirma că sînt unii diriginți care depun mult interes în această privință, dar se mai găsesc și alții care se achită în mod formal. Așa că este de la sine înțeles că nu putem obține de la profesorii diriginți, cu atît mai puțin de la ceilalți profesori, indicații psihologice care să realizeze cu minimum de erori profilul psihologic al fiecărui viitor absolvent al școlii elementare sau medii, deși acest profil ar fi util îndrumării elevului fie spre școli profesionale, tehnice sau medii, fie spre învățămîntul superior.

În ce privește pe elevi și părinții lor, aceștia sînt preocupați în alegerea profesiunii în primul rînd de prestigiul carierii, de rentabilitatea ei. Canalizarea aptitudinilor copiilor, adică a posibilităților psihice de realizare ale acestora într-o anumită profesie nu par să constituie o problemă importantă. Nu este încă evidențiat faptul că valoarea reală a profesionistului în orice ramură de activitate, îndeplinirea profesiunii în modul cel mai competent constituie adevăratul prestigiu al celui ce o exercită și dă cele mai multe șanse de realizare a posibilităților sale. Mentalitatea greșită după care se conduc mulți părinți și tineri explică aglomerarea candidaților-profesioniști spre unele ramuri de activitate cum sînt, de pildă, medicina sau politehnica. Greutățile pe care le întîmpină candidații mai întîi în fața examenelor și apoi în fața exigențelor profesionale dovedesc ușurința cu care s-au îndreptat către aceste profesiuni. E destul de mare numărul tinerilor care nu-și aleg profesiunea cea mai potrivită aptitudinilor lor și care ar putea da societății — statului socialist — elemente valoroase în diferite ramuri de activitate.

O îndrumare științifică a absolvenților școlilor elementare spre școlile medii profesionale cele mai potrivite aptitudinilor fiecăruia ar aduce multă lumină în această problemă.

Din cercetările pe care le-am făcut la numeroase școli, am putut constata cît de folositoare ar putea fi orientarea profesională științific organizată, dînd încredere elevilor în posibilitățile pe care le au și pe care pot conta, dînd profesioniști capabili în diferite domenii de activitate.

În anul 1957 am făcut unele cercetări în această direcție la clasa a VII-a a școlii de 7 ani nr. 165 din București. Din numeroasele cazuri foarte interesante pentru demonstrarea rolului folositor pe care îl poate avea orientarea profesională citez un exemplu: Valeria B., elevă în clasa a VII-a, nu avea prea mare interes pentru studiu, dar era cea mai sociabilă din clasă, cea mai sensibilă la necazurile celorlalți, avea foarte multă răbdare și era foarte serioasă în tot ce întreprindea. S-a dovedit modestă în alegerea profesiunii. Voia să devină dactilografă. Am sfătuit-o cu multă insistență să devină soră de caritate. Cînd într-o clasă de 23 de eleve se întîlnește una singură care dovedește însușirile mai sus arătate într-un grad atît de dezvoltat, nu trebuie orientată acolo unde nevoile sociale reclamă? Aceste forțe, în cazul de față însușiri pozitive, nu trebuie canalizate în folosul progresului social în loc de a rămîne nerealizate?

Cea mai delicată și grea problemă în orientarea profesională este cunoașterea psihologică a elevilor. Dintre toate procedeele pe care le-am aplicat în acest scop, metoda aprecierii obiective a personalității, a profesorului G. Zapan, mi s-a părut că oferă cele mai largi posibilități de cunoaștere reală a aptitudinilor copiilor, necesară pentru îndrumarea lor profesională. Potrivit acestei metode, caracterul obiectiv al aprecierii se dobîndește pe baza unui exercițiu special, integrat în activitatea școlară, constînd din observații sistematice ale elevilor asupra semenilor în activitatea lor în clasă și în manifestările școlare și extrașcolare, precum și din autoobservație. Observațiile și autoobservațiile elevilor sînt stimulate și perfecționate prin exerciții de apreciere a aptitudinilor semenilor și autoaprecierea (la obiectele de învățămînt și alte activități), verificate și corectate în raport cu datele realității.

Este un procedeu care se integrează în rosturile școlii, el folosind experimentul natural, adică activitatea școlară; vizează aprecierea obiectivă și se adresează acelor însușiri care se manifestă în conduita elevilor și sînt cerute și în activitățile profesionale.

Prin aplicarea acestei metode în școli s-ar putea ajunge la stabilirea profilului psihologic al fiecărui elev, ceea ce ar constitui un prim pas în soluționarea problemei orientării profesionale.

Se înțelege că toate aplicațiile psihologice care trebuie făcute în vederea orientării profesionale, pentru a da rezultatele pe care le promit, nu pot fi făcute nici în pripă, nici în mod superficial. De aceea ar fi nevoie ca orientarea profesională să fie precedată de o perioadă pregătitoare care să înceapă cu doi-trei ani înainte de absolvirea școlii. În această perioadă s-ar putea determina aptitudinile elevilor, s-ar putea educa interesele lor în direcția aptitudinilor și s-ar urmări evoluția aptitudinilor. Totodată, ar trebui să se facă cunoscute elevilor diversele profesiuni ceea ce ar contribui la precizarea aptitudinilor lor și ar da fiecărui elev posibilitatea de a-și aprecia just aptitudinile pe care le are, el parvenind în felul acesta să vadă singur direcția profesională pe care trebuie să o urmeze.

În felul acesta orientarea profesională ar putea aduce reale foloase, stabilind un raport perfect între posibilitatea individului și profesiunea aleasă, ar contribui în mod activ la mulțumirea individului, la progresul social.

MAGDALENA LIVEZEANU
doctor în filozofie, cercetător științific la Institutul de psihologie al Academiei R.P.R.

Un colț al naturii vii

Cadrele didactice de la școala de 4 ani din comuna Pelișor, raionul Agnita, caută să lege cît mai strîns predarea de practică. În acest scop, printre alte măsuri au organizat într-una din sălile școlii un colț al naturii vii, unde elevii urmăresc zi de zi viața plantelor.

Elevii cercetează aici părțile plantei, precum și rolul pe care-l joacă acestea în dezvoltarea ei. Elevii din clasa a III-a au transplantat în lăzi roșii și ardei cu flori și cu rod. Acum, împreună cu elevii clasei a IV-a, au semănat în lăzi ardei, roșii, ceapă și salată și așteaptă încolțirea lor.

Observațiile pe care elevii le fac la colțul naturii vii sînt trecute în caiete speciale și apoi sînt discutate la lecție, trăgîndu-se concluzii pe marginea lor. Copiii îmbogățesc mereu colțul naturii vii cu noi soiuri de plante.

Conducătoarea activității elevilor la colțul naturii vii este învățătoarea Nadejda Stănescu.

MIRCEA GROZAVU
Pelișor
raionul Agnita

Legătura între școală și gospodăria colectivă

Școala elementară de 7 ani cu limba de predare sîrbă din comuna Petrovaselo, raionul Lugoj, ține o strînsă legătură cu gospodăria agricolă colectivă din localitate. Cadrele didactice au contribuit la întărirea gospodăriei colective prin atragerea de noi membri. La rîndul său, gospodăria colectivă sprijină școala pe care o patronează. Elevii școlii execută lucrări practice pe terenurile și în atelierele gospodăriei. Ei fac practica în secțiile agricolă grădinărie, pomicultură, zootehnie și în atelierele de tîmplărie și fierărie. În cadrul acestor lucrări elevii execută diferite obiecte de care școala are nevoie și învață să aplice în practică cunoștințele predate la lecții.

JIVA POPOVICI
Petrovaselo — raionul Lugoj

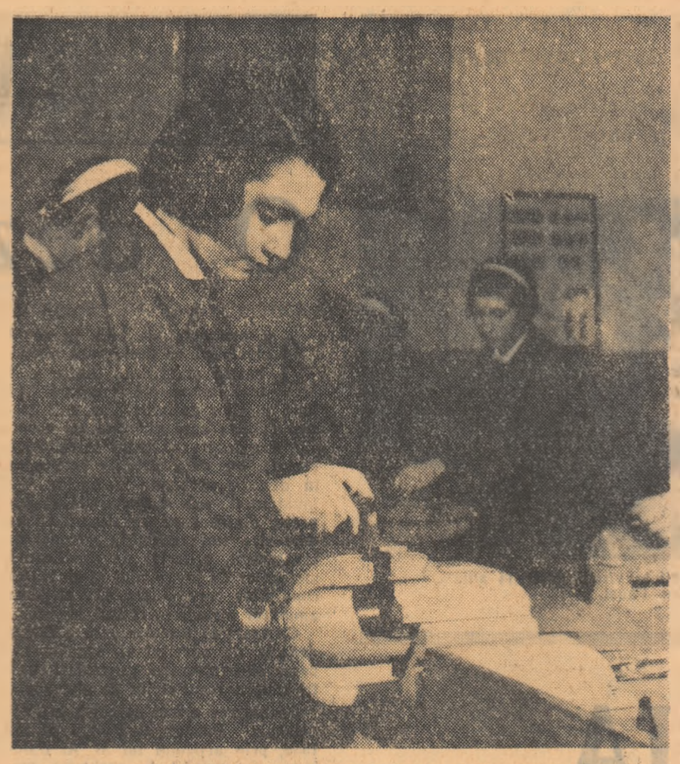

La o oră de lucrări practice la școala medie „I. L. Caragiale".

Împotriva formalismului

în darea temelor pentru acasă

Am citit cu multă satisfacție instrucțiunile Ministerului Învățămîntului și Culturii pentru înlăturarea supraîncărcării elevilor și cadrelor didactice, care vor contribui la ridicarea calității lecțiilor și la o mai rațională folosire a timpului elevilor. În instrucțiuni se scoate îndeosebi în evidență faptul că elevii primesc o mare cantitate de teme pentru acasă, că aceste teme nu sînt explicate și controlate și că nu există o coordonare justă a temelor pe obiecte și zile, ceea ce contribuie la răpirea timpului liber al elevilor și cere eforturi prea mari din partea acestora.

Această situație se datorește, în bună măsură, formalismului ce se manifestă la multe cadre didactice în darea temelor pentru acasă, prin adoptarea unui șablon și prin nerespectarea unor cerințe esențiale legate de acest moment al lecției. Unele dintre aceste cadre didactice consideră comunicarea temelor ca o chestiune lipsită de importanță, dau temele în grabă, după ce s-a sunat de recreație.

Se știe că temele pentru acasă alcătuiesc o parte organică importantă a fiecărei lecții și că îndeplinesc funcțiuni multiple în ansamblul procesului instructiv-educativ, ceea ce face ca valoarea lor să fie indiscutabilă. Ele contribuie la lărgirea orizontului intelectual și cultural al elevilor, la stimularea forțelor lor de creație, la formarea deprinderilor de muncă independentă, la dezvoltarea simțului de răspundere și a intereselor elevilor.

Practica profesorilor fruntași arată că ei nu neglijează nici un amănunt al lecției, își elaborează cu grijă fiecare lecție și aleg cu atenție materialul ce va fi folosit în fiecare moment. Succesul lecțiilor lor este determinat, de cele mai multe ori, de respectarea ansamblului condițiilor pe care trebuie să le îndeplinească buna desfășurare a procesului de învățămînt.

Darea temelor pentru acasă ridică în fața cadrelor didactice o serie de probleme cum sînt: stabilirea momentului cînd vor fi date temele, alegerea conținutului — în funcție de scop, accesibilitate, particularitățile de vîrstă și individuale etc. — dozarea și explicarea lor.

În ceea ce privește alegerea momentului comunicării temelor, se pot folosi mai multe procedee, dintre care două sînt mai frecvente în practică: darea temelor la sfîrșitul lecției (adică după fixarea noilor cunoștințe transmise) sau îndată după terminarea expunerii (adică înainte de a se trece la fixarea cunoștințelor). În momentul de față este mai răspîndit primul procedeu. Din păcate, însă, mulți învățători și profesori, din cauza că nu-și organizează judicios lecția și nu folosesc rațional timpul, ajung să indice temele după ce s-a sunat de recreație, fără să mai dea explicațiile de care elevii au nevoie.

Cel de al doilea procedeu, care este pe cale de a se răspîndi tot mai mult, prezintă o serie de avantaje (temele se dau în timp util iar legătura cu lecția este mai vizibilă). Uneori temele pot fi date și la începutul lecției sau după verificarea cunoștințelor din lecția trecută, dacă tema nu este direct legată de lecția nouă. Din cele de mai sus rezultă că momentul dării temelor nu trebuie ales în mod formal ci trebuie să difere după felul lecției, pentru ca să-și ajungă în întregime scopul propus.

Atunci cînd temele nu sînt date în timp util se creează numeroase dificultăți elevilor: aceștia nu le notează, nu li se trezește interesul pentru temă și nu cunosc importanța și rostul rezolvării ei. De exemplu, la o lecție de istorie la clasa a VI-a despre imperiul persan, s-a dat ca temă citirea lecției din carte, dar cum sunase de recreație iar în clasă era zgomot și indisciplină profesorul n-a auzit cînd 2—3 elevi au cerut lămuriri în legătură cu tema.

Formalismul se manifestă într-o măsură și mai mare în felul cum se fac alegerea și comunicarea temelor pentru acasă. Astfel, se dau multe teme întîmplătoare, al cărui scop precis nu este clar nici pentru profesor și nici pentru elevi.

La o lecție de geografie despre mișcarea apelor, oceanelor și mări-lor (clasa a V-a), li s-a dat elevilor, ca temă, să deseneze încă odată ceea ce au avut de desenat pentru lecția anterioară, deși la verificarea temelor nu s-a făcut observația că desenele nu au fost bine executate. La o altă lecție, despre acidul carbonic și sărurile lui (clasa a IX-a), li s-a spus elevilor: „Luați sărurile. Uitați-vă și peste întrebările recapitulative". Unul din aspectele negative ale acestui fel formal de comunicare a temelor constă în aceea că elevii nu-și însușesc un sistem de lucru, de muncă independentă.

Trebuie să spunem însă că indiferent de scopul urmărit prin temele date acasă (consolidarea cunoștințelor, dezvoltarea unor priceperi și deprinderi, pregătirea elevilor pentru lecția nouă, stimularea forțelor de creație ale acestora etc.) temele nu trebuie date decît atunci cînd profesorul are siguranța că elevii au fost pregătiți pentru a le rezolva.

O mare importanță au și controlul și analiza efectuării temelor. Multe cadre didactice neglijează acest aspect sau, chiar dacă controlează temele, se limitează la un control superficial, formal, fără să analizeze conținutul acestora și felul în care au fost efectuate. Aceasta face ca interesul elevilor pentru efectuarea temelor să scadă și permite strecurarea unor greșeli pe care învățătorul sau profesorul nu le poate îndrepta la timp.

Exercitarea unui control permanent și exigent constituie o condiție principală pentru formarea la elevi a deprinderii de a lucra regulat, sistematic și ordonat, un mijloc de a preveni rămînerea în urmă la învățătură.

Din considerațiile de mai sus rezultă că trebuie dusă o luptă sistematică și continuă împotriva formalismului în darea temelor pentru acasă.

Aplicarea noilor măsuri luate de minister, impunînd cadrelor didactice mai multă atenție și pentru alegerea și darea temelor pentru acasă, va contribui în mare măsură la îmbunătățirea muncii școlilor.

D. SALADE
Cluj

Note din călătoriile cu „Drumeții veseli"

Unii dintre ascultătorii „Drumeților veseli" ar putea jura cu mîna pe inimă că profesorul acela... cu „25 puncte!" ține în mod precis cu fetele, după cum alții susțin exact contrariul. Dar, din fericire, atît unii cît și alții nu sînt profesori și, ca atare, n-are rost să-i convingem aici, în „Gazeta învățămîntului".

Ceva au observat totuși acești ascultători suspicioși: o anumită superioritate a fetelor. Nu vă supărați! Departe de mine gîndul să susțin că bărbații sînt superiori prin naștere — și nici feminist nu sînt. Ați observat însă și dvs. că fetele răspund mai frumos, mai colorat, mai plastic, în timp ce băieții se cam bîlbîie.

Explicația o dă vîrsta de 15—16 ani cît au în general concurenții noștri, vîrstă la care fenomenele creșterii își spun cuvîntul. Pe scurt, la vîrsta cînd fetele citesc cu emoție „Pe lîngă plopii fără soț", colegii lor nu i-au numărat încă. Balanța are, pentru un moment, o ușoară înclinație...

Totuși, observația despre „darul oratoric" al elevilor rămîne în picioare. În orele de curs ne izbim deseori de o exprimare plată, stereotipă. Aici au mult de făcut profesorii — în primul rînd cei de literatură. Cînd s-a născut Panait Cerna, cînd a apărut „Romînia Pitorească" sau între ce ani a fost Coșbuc redactor la „Tribuna" sînt, desigur, amănunte interesante, dar mărturisesc că mă încîntă mai mult atunci cînd elevii mei (vorbesc despre cei de la școală) reușesc să analizeze o poezie sau o schiță într-un limbaj în care străbate ceva din fiorul artistic al operei.

Știți și dvs. că la concurs apar unele întrebări-fulger: „Pe ce mal al Dunării se află Belgradul?" „Cînd a fost Mihai Viteazu la Praga?" etc. Astfel de întrebări-fulger sînt amuzante la concurs, însă mai puțin recomandabile în clasă. Acolo, prefer întrebările care încep cu „Vorbește-mi, te rog, despre...", întrebări care necesită o expunere de cîteva minute. Aș sugera deci o mai pronunțată grijă pentru formarea la elevi a deprinderii de a se exprima curgător și colorat. Aceasta nu ca să cîștige mai multe puncte la „Drumeții veseli", ci pentru marele concurs al vieții, la care vor avea de dat permanent examen.

...Mi-e încă proaspătă în minte imaginea unei eleve din Alba Iulia. Cultură, spontaneitate și inteligență remarcabile. În adevăr, o elevă care face cinste școlii. Cînd i-am cerut să recite niște versuri, s-a uitat cam lung la mine. Totuși le-a spus. Era vorba de imaginea lui Mihai din „Pașa Hassan" de George Coșbuc. Ei bine, dacă ar fi auzit Mihai Viteazu tonul și accentul ei, cobora cu siguranță de pe cal și se lua cu barda după noi. Am mai pățit-o de altfel și în alte ocazii și de atunci mi-e frică să mai trec prin fața statuilor scriitorilor din Cișmigiu...

Nu știu ce-au elevii cu versurile. Cînd le cer să învețe o poezie, un fragment măcar, se uită la mine ostensați. „Ce, sîntem la clasele primare?" spun ochii lor. Și cred că nu numai în școală există încă „poetofobie"...

Cred că și aici avem un cuvînt de spus noi, profesorii. Cred că trebuie să stăruim mai mult pentru a-i face pe copii să simtă frumusețea versurilor și atunci fără îndoială că le va place și să le memoreze, să le recite cu înțelegerea fondului și imaginilor artistice. Bine spunea profesorul meu, Tudor Vianu, că o citire expresivă echivalează cu cea mai adîncă analiză literară a textului. Nu mai vorbesc de îmbogățirea vocabularului pe care o facilitează versurile învățate...

Cum vedeți și dvs, am cam dat-o prin literatură — dar vina nu este numai a subsemnatului, ci și a faptului că, în toate ocaziile, felul exprimării gîndului iese mai întîi în relief. Și, ca să nu se supere colegii noștri de geografie, s-o luăm nițel și prin domeniul călătoriilor.

...Tare am rămas surprins de puținătatea cunoștințelor turistice (ale elevilor, bineînțeles). Copii de la Timișoara care n-au văzut Munțele Mic, sibieni care n-au fost în Făgăraș sau piteșteni care n-au ajuns pînă la Babele, deși sînt la doi pași. Geaba se străduiau concurenții să-mi descrie un drum de munte sau un lac alpin. Cu ce scrie în cartea de geografie și ce-au văzut în poze nu ajungeau prea departe. Nu știu alții cum sînt, dar eu cînd mă gîndesc că poți să fii de 16 ani, sănătos, fără griji și cu toată vacanța la îndemînă și totuși să nu-ți iei rănița în spinare și s-o pornești de-a lungul țării acesteia binecuvîntate, parcă simt un „oi" la inimă. Ce așteaptă tinerii drumeți: mașină la scară și funicular la ușă? Vor să pornească în drumeție cînd vor începe reumatismele și tensiunea?

Eu știu ce așteaptă copiii: un profesor inimos sau un instructor de pionieri care să-i adune într-o zi și să le spună: „mîine plecăm în excursie". Aș vrea să văd și eu atunci care copil mai doarme în noaptea aceea, de grijă să nu întîrzie la ora plecării.

Iar odată plecați, odată cu prima excursie, pasiunea drumeției le rămîne pe toată viața. Dacă însă avem atît de mulți copii care n-o cunosc, înseamnă că profesorul inimos sau instructorul de pionieri întîrzie prea mult să le spună acel miraculos „mîine plecăm în excursie".

...Dar e timpul să poposim. Tot vorbind de una, de alta, ca niște drumeți sătoși ce ne aflăm, am cam lungit-o cu ale noastre. Nu toate sînt vesele, dar vorba turistului: „dacă n-ai un cui în bocanc nu simți că ai plecat la drum". Din fericire, „cuiele" noastre sînt mici și se pot turti ușor. Ceea ce rămîne esențial este e dasmul tinerei noastre generații — e elevi. Acum, după mai bine de un an de călătorii cu „Drumeții veseli" prin toate domeniile culturii, aș vrea să-l văd și eu pe acela care mai vorbește despre o „generație pe care n-o preocupă decît fotbalul".

Dacă îl știți, spuneți-mi-l și mie, să-i scad imediat 25 de puncte.

Prof. N. SAFTU

Cerc de lectură

În urma introducerii studiului limbii latine în școlile de cultură generală, la școala medie nr. 1 din Rîmnicu Vîlcea a fost organizat un cerc de lectură care poartă numele marelui poet „Ovidiu". Membrii cercului — elevi ai claselor VIII-X — au organizat mai multe discuții cu teme din viața și opera lui Ovidiu. Astfel s-au discutat teme ca: „Patriotismul lui Ovidiu oglindit în „Triste" și „Pontice", „Natura patriei noastre descrisă în „Triste" și în „Pontice", precum și „Viața strămoșilor noștri zugrăvită în scrisorile din exil ale lui Ovidiu" și altele. În cadrul cercului de lectură elevii vor avea posibilitatea să-și însușească noi cunoștințe din literatura antică.

I. VEGA
Rm. Vîlcea

COMENTARII

„Micile atenții"

Întotdeauna am asemănat copiii cu florile; frumusețea, gingășia și prospețimea îi se pot atribui deopotrivă. Poate și de aceea, în zilele lui mai, cînd trandafirii au înflorit în grădiniță, ori în zilele lui brumar, cînd tufele de crizanteme și-au desfăcut bobocii mi se pare atît de firesc să întîlnesc copii stringînd la piept, în drumul lor spre școală, buchete parfumate de flori.

Sînt pentru cei mai iubiți, pentru cei mai stimați profesori. Mici și gingașe atenții, ascunzînd în ele sîmțăminte curate. Și trebuie să recunoașteți, tovarășe profesor, că nu a fost ușor să vă ascundeți tulburarea atunci cînd, intrînd în clasă, o minuță tremurîndă v-a întins un trandafir, ori pe catedră vă așteptau crizanteme. Mici și gingașe atenții. Simboluri ale unor mari prețuiri...

Mi-a fost dat, zilele trecute, să ascult o conversație, o conversație între două prietene — profesoare la aceeași școală.

Erau bine dispuse și discutau cu încîntare despre „mica atenție" pe care una din ele o primise din partea unei mame. Dar nu era vorba nici de trandafiri, nici de crizanteme. Nu era vorba despre flori. Se refereau la o brățară.

Am putut atunci să aflu amănunte despre alte și alte astfel de „mici atenții" pe care unii le oferă, iar alții le primesc...

Dar să ne înțelegem. Acestea se numesc „mici" pentru faptul că... pot să nu fie mari (cum e cazul brățării), dar de ce și „atenții"? Eu le-aș numi mai degrabă „intenții", intenții materializate în veritabile cadouri. Și acestea se oferă, de fapt, nu „celor mai iubiți și mai stimați profesori", ci dimpotrivă...

Comentariile le las pentru cei ce obișnuiesc să primească asemenea cadouri.

A. C.

Muncă și produs

Fiind în control la o școală, un inspector — după ce asistase la mai multe lecții la aceeași clasă — îu întrebat de diriginte cum apreciază nivelul de cunoștințe al elevilor.

Inspectorul se arătă surprins de o asemenea întrebare. „Pe mine mă interesează ce știu profesorii, nu elevii, răspunse el. Munca elevilor o controlați dumneavoastră; eu controlez munca profesorilor".

Nu știu dacă inspectorul a vrut să fie spiritual sau a fost numai sincer. Nici dacă a vrut să pară original — după cum presupuneam — nu știm. Cert este doar că răspunsul său merită să fie achiziționat pentru o colecție a paradoxurilor rare. Căci a pretinde că ne interesează activitatea profesorului independent de rezultatele în care aceasta se concretizează este ca și cum am încerca să apreciem munca fără să ținem seama de produsul ei. Or, credem că nu există nimeni care ar aproba metodele unui muncitor dacă acesta ar da piese de rebut — metodele însеși neputînd fi apreciate decît în funcție de rezultatele la care duc.

Dar să nu insistăm. Pînă acum n-am întîlnit un alt inspector — în afară de originalul nostru erou — care să subscrie la părerea acestuia. Am găsit, în schimb, inspectori care, fiind de acord că munca profesorului nu poate fi despărțită de rezultatele ei, controlează totuși — atunci cînd merg în școli — doar activitatea pedagogilor, fără să aprecieze nivelul de cunoștințe al elevilor.

Sîntem de părere că gradul de pregătire al elevilor este proba cea mai concludentă în aprecierea muncii unui învățător sau profesor (ținînd seamă, fără îndoială, de particularitățile clasei și de condițiile specifice de muncă din școală). Una sau chiar mai multe lecții la care asistăm pot fi mai mult sau mai puțin reușite. Dacă urmărim doar munca pedagogului, putem constata în ce măsură s-a pregătit acesta pentru lecțiile respective. Dar felul în care el muncește de obicei, conștiinciozitatea și elanul lui în muncă, gradul său general de pregătire nu ni le poate indica decît nivelul de cunoștințe al elevilor

I. A.

Școala elementară de muzică din Praga este frecventată de copii în vîrstă de 6—14 ani.
În clișeu: Orchestra școlii, condusă de prof. Jan Faust.

CONTRIBUȚIA organizației sindicale

De cîtăva vreme la școala de 7 ani nr. 2 din Craiova se observa o mare animație: întîmpinînd alegerile sindicale, cadrele didactice, căutau nu numai să creeze pentru acest eveniment un cadru cu adevărat sărbătoresc, ci și să dobîndească noi succese în muncă.

Școala de 7 ani nr. 2 din Craiova este, de mai mulți ani la rînd, o unitate fruntașă pe oraș. Și trebuie să spunem că o contribuție însemnată la obținerea rezultatelor bune în munca instructiv-educativă și social-culturală a cadrelor didactice de la această școală a adus-o organizația sindicală respectivă. Care sînt „secretele" succeselor acestei organizații?

În primul rînd, faptul că munca profesională se află pe primul plan. Darea de seamă prezentată de tov. Angela Săndulescu, organizatoarea sindicală, în adunarea generală de alegeri, a arătat că munca pentru ridicarea nivelului la învățătură al elevilor, pentru perfecționarea pregătirii pedagogice a cadrelor didactice a fost o preocupare permanentă a organizației sindicale. Planurile de muncă bine întocmite, cu respectarea programelor, temeinica pregătire pentru lecție, lupta continuă pentru a asigura înțelegerea cunoștințelor predate, explicarea temelor pentru acasă, lupta împotriva supraîncărcării elevilor și legarea teoriei de practică au făcut ca elevii acestei școli să fie temeinic pregătiți, iar absolvenții claselor a VII-a să reușească la concursurile de admitere în clasa a VIII-a sau în școlile profesionale în procent de 75—90 la sută.

Cu toate că majoritatea cadrelor acestei școli au o bogată experiență la catedră, munca de ridicare a pregătirii profesionale n-a fost dată uitării. Profesorii învață bucuros unii de la alții, împărtășindu-și reciproc experiența. Numeroasele lecții deschise și interasistențe organizate în școală au avut obiective precise: fixarea cunoștințelor, dezvoltarea prin lecții a gîndirii elevilor, calculul oral la clasele I—IV etc.

Același scop — îmbunătățirea muncii profesionale — l-au avut și consfătuirile de muncă pe temele „Cum verificăm și notăm cunoștințele elevilor" și „Cum legăm teoria de practică în procesul de învățămînt" — consfătuiri urmate de rodnice dezbateri și încheiate cu măsuri concrete.

Rezultatele acestei munci s-au reflectat și în numărul mereu crescînd al elevilor cu o situație bună la învățătură, pedagogii preocupîndu-se în primul rînd nu de combaterea, cît de prevenirea rămînerii în urmă la învățătură. În acest an școlar o atenție deosebită s-a dat pregătirii fiilor de muncitori și țărani colectiviști, organizîndu-se pentru aceștia consultații suplimentare.

Ridicarea continuă a nivelului ideologic și politic al membrilor de sindicat a contribuit în largă măsură la ridicarea calității predării, la îmbogățirea conținutului ideologic al lecțiilor. Forma de bază a acestei munci a constituit-o îndrumarea studiului individual al celor care studiază Istoria P.M.R. în cadrul cercului organizat în școală sub îndrumarea organizației de partid.

Aceasta a contribuit și la îmbunătățirea muncii educative duse de cadrele didactice în rîndurile pionierilor și școlarilor. Membrii de sindicat au sprijinit organizația de pionieri în pregătirea orelor de informare politică, în pregătirea festivităților pentru marile sărbători ale clasei muncitoare, în organizarea întîlnirilor cu luptători din ilegalitate etc.

Munca social culturală de masă nu a fost nici ea neglijată. Membrii de sindicat au sprijinit efectiv activitatea căminului cultural „V. Roaită" prezentînd programe artistice, conferințe, seri literare, lecturi, au contribuit, alături de cadrele de la școala de 7 ani nr. 1, la pregătirea unui frumos program artistic-cultural la colțul roșu de pe lîngă comitetul sindical raional, au prelucrat materialul pentru întocmirea a 10 monografii în legătură cu aniversarea a 50 de ani de la răscoala țăranilor din 1907, au ținut mai multe conferințe — pe linie de S.R.S.C. — în regiune, și au participat la acțiunea de sprijinire a G.A.S.-Moțăești, în recoltatul porumbului.

O intensă muncă de agitație duc cadrele didactice în actuala campanie în vederea alegerilor de la 2 martie 1958.

Organizația sindicală arată o grijă permanentă pentru asigurarea bazei materiale. În școală vei găsi coridoare și săli de clasă spațioase, luminoase, de o curățenie exemplară. Sălile de clasă sînt bine încălzite, biblioteca școlară — bogat înzestrată cu cărțile necesare elevilor — stă permanent la dispoziția acestora, materialul didactic se păstrează în bune condițiuni, iar laboratorul de fizică și chimie se completează mereu cu noi utilaje. Alături de director și de cadrele didactice, la dobîndirea acestor realizări contribuie și personalul administrativ și de îngrijire. De altfel unitatea de vederi și acțiune și colaborarea strînsă a celor ce muncesc în această unitate școlară este încă un „secret" al rezultatelor obținute. Între organizația sindicală și direcția școlii este o strînsă colaborare și ajutor permanent, iar toți membrii de sindicat formează un colectiv puternic, închegat. Este un rezultat al muncii colective, de pildă, succesul dobîndit în acțiunea de cuprindere a copiilor de vîrstă școlară (planul de școlarizare a fost realizat sută la sută). Lotul experimental de care dispune acum școala este de asemenea o operă colectivă.

Discuțiile pe marginea dării de seamă, la care au luat parte majoritatea celor 19 membri de sindicat prezenți (1 absent motivat) au fost vii, purtate în spirit critic și autocritic și au reușit să prindă just principalele lipsuri din munca organizației sindicale respective ca și cauzele acestor lipsuri. Bunăoară, s-a arătat că unii pedagogi au neglijat munca cu părinții elevilor lor, că în munca educativă există încă lacune, că ședințele organizației sindicale pot fi ținute cu mai multă regularitate etc.

Alegerea noului activ nu a făcut altceva decît să confirme că vechiul activ a muncit într-adevăr bine, căci a fost reales — în întregime — în unanimitate.

Proiectul de hotărîri — votat de asemenea în unanimitate — oglindește dorința de a lichida pe viitor lipsurile scoase în evidență la discuții, prin îmbunătățirea propagandei pedagogice în rîndurile părinților, întărirea muncii educative în rîndurile elevilor, sprijinirea în mai largă măsură a organizației de pionieri, intensificarea luptei pentru prevenirea rămînerii în urmă la învățătură etc.

ION DUMITRESCU

ÎNVĂȚĂMÂNTUL PESTE HOTARE

O dezbatere interesantă

În momentul de față, în presa sovietică se desfășoară o dezbatere științifică dintre cele mai interesante, mergînd pe linia marilor dezbateri din anii trecuți (dintre care amintim, ca exemplu, cea despre educație ca fenomen social). De data aceasta este pusă în discuție problema metodelor de învățămînt, sub numeroasele ei aspecte, dintre care se desprind cu deosebire trei: definiția metodei de învățămînt, criteriul de clasificare a metodelor de învățămînt și stabilirea condițiilor care determină alegerea acestor metode în cadrul lecției.

Cu toate că discuția pare a fi încă departe de sfîrșitul ei, socotim necesar să-i informăm pe cititorii noștri asupra rezultatelor de pînă acum.

Dezbaterea a fost deschisă în „Sovetskaia Pedagoghika" nr. 10 din 1956, prin articolul lui M. A. Danilov „Cu privire la problema metodelor de învățămînt în școala sovietică". M. A. Danilov este în momentul de față unul dintre cei mai apreciați didacticieni sovietici, autor (împreună cu B. P. Esipov) al volumului „Didactica", apărut la sfîrșitul anului 1957 în editura Academiei de științe pedagogice din Moscova. În articolul citat mai sus el face o amplă analiză a stadiului în care se află didactica din punct de vedere al fundamentării științifice a metodelor de învățămînt. El arată că nu există încă o definiție precisă a metodei și un criteriu bine stabilit pentru clasificarea metodelor. În procesul de învățămînt metodele sînt uneori folosite în mod arbitrar, fără a se ține seama de factorii determinanți în alegerea lor. Se vorbește, ce-i drept, de dependența metodei de conținut, dar nu s-a analizat încă drumul logic al însușirii cunoștințelor în legătură cu structura logică a materialului predat. Actuala clasificare (expunerea, conversația, exercițiul etc.) se referă numai la forma pe care o îmbracă metoda. Analiza pe care o face il îndeamnă pe M. A. Danilov să definească metoda drept calea logică de însușire conștientă a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, propunînd ca metodele de învățămînt să fie clasificate în special după criteriul căilor logice parcurse și după cel al gradului de independență a elevilor în procesul de învățămînt.

Chiar în numărul imediat următor al revistei „Sovetskaia Pedagoghica" (nr. 11/1956) a apărut articolul lui E. Golant, intitulat „Cu privire la teoria metodelor de învățămînt în școala sovietică". Respingînd unele dintre tezele lui M. A. Danilov, E. Golant propune drept criteriu pentru clasificarea metodelor mijlocul prin care elevii își însușesc cunoștințele. Ar rezulta clasificarea: 1) metode prin care elevii își însușesc cunoștințe cu ajutorul cuvîntului (rostit sau tipărit); 2) metode prin care elevii își însușesc cunoștințe și priceperi în activitatea practică. După E. Golant, metoda este determinată de aceste izvoare ale cunoștințelor.

Trebuie spus că o clasificare asemănătoare prevăzuse și M. A. Danilov, după criteriul sursei cunoștințelor (observații proprii, manual, expunerea profesorului).

Pe măsură ce dezbaterea creștea în interes, au început să participe la ea și metodicieni de diferite specialități. O contribuție mai substanțială au adus metodicienii științelor naturale. În nr. 2/1957 al revistei „Biologhia v škole" a apărut articolul lui N. M. Verzilin „Problema clasificării metodelor de predare în școală". Autorul arăta că, pînă acum, în didactică nu există o clasificare, ci o enumerare a metodelor; el atrăgea atenția asupra confuziei care se face în mod obișnuit între metode, forme de organizare, forme de muncă independentă și procedee didactice. Definind metoda, N. M. Verzilin subliniază cele două laturi ale ei: este o cale de transmitere a cunoștințelor dar, în același timp, pentru elev, o cale de însușire a cunoștințelor. Considerînd, ca și E. Golant, că acest proces de transmitere și însușire a cunoștințelor are loc pe calea cuvîntului, demonstrării sau activității practice, N. M. Verzilin propune clasificarea: metoda verbală (convorbire, expunere); metoda intuitivă (demonstrația); metoda practică (exercițiu, experiment etc.). În ce privește metoda folosirii manualului, el o socotește pentru științele naturii o metodă verbală, iar pentru științele umaniste o metodă practică. Fiecare dintre metodele arătate poate fi folosită pe calea inductivă sau deductivă; avem, deci, metoda verbal-inductivă, verbal-deductivă etc. Autorul insistă asupra complicării treptate în folosirea metodelor.

Acestui articol i se aduc unele critici în numărul următor al revistei „Biologhia v škole" (nr. 3/1957), în articolul semnat de B.V. Vsesveatski. Acesta arată că metoda nu trebuie confundată cu calea însușirii cunoștințelor — cale care nu este străbătută într-o singură lecție, ci în întreg sistemul de lecții. De asemenea, Vsesveatski critică felul în care, în concepția lui A.M. Verzilin, inducția apare ca fiind opusă deducției. După Vsesveatski, metodele pot fi clasificate în 2 grupe astfel: a) metode de expunere (convorbire, povestire etc.) și b) metode de muncă independentă (cu manualul, lucrări practice etc.).

Din articolul lui G. A. Mihailov „Probleme nerezolvate ale pedagogiei" apărut în „Sovetskaia Pedagoghika" nr. 3/1957, semnalăm indicațiile cu privire la unii factori de care depinde alegerea metodelor, printre care: mediul înconjurător al școlii, materialul didactic aflat la dispoziția acesteia, particularitățile clasei, calitățile personale specifice ale pedagogului.

Neputînd cuprinde în acest articol întreg materialul discuției, ne mărginim să mai amintim articolul deosebit de interesant publicat de A.A. Kuznețov în „Sovetskaia Pedagoghika" nr. 7/1957, sub titlul „Despre unele particularități ale metodelor de învățămînt în școala sovietică". În legătură cu definiția dată metodei de către M.A. Danilov (calea logică a însușirii conștiente a cunoștințelor), Kuznețov remarcă o anumită subapreciere a elementului psihologic. Căutînd să redea deosebirea dintre metode, variantele fiecărei metode și ale fiecărui procedeu, Kuznețov folosește o comparație foarte plastică. El compară metoda cu un model ce poate fi cusut pe pînze diferite (variantele metodei), cu ațe diferite (procedeele).

Care sînt rezultatele discuțiilor pînă în momentul de față? Ele ne-au apropiat de o înțelegere mai profundă a noțiunii de „metodă didactică" — noțiune din care nu poate lipsi, ca o notă esențială, ideea căii logice pe care o parcurge elevul în însușirea cunoștințelor. Acum ne apare limpede că metoda este totodată un mijloc de transmitere și de însușire a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor, fiecare metodă caracterizîndu-se prin acest dublu aspect. De mare importanță practică este mai precisa stabilire a condiționării în folosirea metodelor, prin determinarea unei serii întregi de factori condiționali, pînă acum mai puțin luați în considerare. În sfîrșit, discuțiile ne lărgesc mult orizontul prin faptul că confruntă diferite clasificări ale metodelor după diferite criterii, apropiindu-ne de o clasificare unică, după fundamentul esențial. Un prim rezultat practic al acestei confruntări a clasificărilor ni-l oferă un tablou al metodelor didactice, cuprinzînd, pe coloane, explicarea fiecărei metode sub diferite aspecte, corespunzînd diferitelor clasificări — tablou pe care-l găsim în „Didactica" lui M. A. Danilov și B. P. Esipov (pag. 266).

Nu ne pare lipsit de interes să menționăm cît de scăzut este nivelul clasificării metodelor în cele mai recente didactici apărute în țările capitaliste. Iată, de exemplu, cum sînt clasificate metodele de învățămînt în ultimul volum de pedagogie generală apărut la Paris *): 1. metode didactice (în sensul de didacticiste, bazate pe memorie); 2. metode atrăgătoare (joc); 3. metoda interogativă; 4. metode intuitive; 5. metode active (Dalton, Winnetka). După cum se vede, „sistematizarea" din manualul francez este lipsită de un criteriu unic. Ea cuprinde un amestec confuz de noțiuni luate din punctul de vedere al organizării învățămîntului, al formei sub care se transmit cunoștințele sau al caracterului activ; ea nu îndeplinește nici una din condițiile științifice elementare ale unei clasificări. Nivelul ei scăzut o lasă astfel în afara unei discuții cu adevărat științifice.

Se dovedește odată mai mult că știința sovietică s-a ridicat la înălțimi pe care cercetătorii burghezi, lipsiți de baza metodologică și de orizontul pe care îl oferă materialismul dialectic, sînt incapabili să se ridice.

MIRCEA ȘTEFAN

*) J. Leif și G. Rustin. Pédagogie générale par l'étude des doctrines pédagogiques, Paris, Delagrave, 1956.

La a 8-a aniversare a Republicii India

Vremuri noi... gînduri noi

ANUL 1950 — un an de mare însemnătate pentru istoria Indiei. În ziua de 26 ianuarie a acestui an s-a sfîrșit un lung capitol din istoria țării — acel al asupririi coloniale engleze, care a durat 170 de ani — și a început un capitol nou. Bătrîna India a pornit pe drumul unei alte vieți. S-au născut noi nădejdi de dezvoltare și progres.

ANUL 1950 — un an de mare însemnătate și pentru viața mea. În acel an mă număram printre cei din urmă tineri care și-au terminat școala sub sistemul de educație britanic, sistem care a murit în India odată cu moartea lumii vechi. În acel an am privit pentru ultima oară tabla veche și șubredă care albise de praful a mii de crete ce scriseseră de mii de ori cuvintele „Dumnezeu să-l apere pe rege!". Și tot pentru ultima oară am privit chipul trist și îmbătrînit al dascălului prost plătit, cu ochelarii atîrnîndu-i pe nas, străduindu-se cu bună știință să-și înăbușe sentimentele patriotice și vorbindu-ne despre faptele „glorioase" săvîrșite de armata britanică în lupta de cucerire a Indiei. Și pentru ultima oară vedeam fețele regelui și reginei Angliei rîzînd, din portretele atîrnate pe pereții claselor noastre, de condițiile mizerabile în care studiam.

Pe atunci eu, un băiat care tocmai împlinise 15 ani, ieșeam din școală cu un zîmbet mîndru și cu o diplomă în mînă. Eram mîndru că fusesem unul dintre puținii copii care învățaseră carte și dintre puținii care reușiseră pînă la urmă să termine școala. Eram mîndru că știam cîte soții avusese Henric al VIII-lea, că știam pe dinafară că „în imperiul britanic soarele nu apune niciodată". Eram fericit că numele celui mai mare poet care a scris despre India — socotit de aere de colonialiștii britanici — mi-era cunoscut. Numele lui era Rudyard Kipling și cele mai frumoase versuri pe care le-a scris erau:

„Occidentu-l Occident, Orientu-l Orient,
Nu li-e dat să se înțeleagă".

Mă bucuram crezînd că știința mea este completă. Mîndru de știința mea, ignoram ceea ce avea să fie și cît de măreață avea să fie era care se deschidea. Atunci eram prea tînăr ca să-mi dau seama de acest lucru.

DE ATUNCI AU TRECUT OPT ANI. India, care își începea noua viață, s-a dezvoltat și a progresat mult în acest răstimp. Și-a consolidat independența și este pe cale de a înlătura trista moștenire pe care ne-au lăsat-o cei 170 de ani de dominație britanică. Au avut loc numeroase schimbări mari și se depun multe eforturi pentru a face viața mai bună. Din ce în ce mai multe nădejdi și bucurii se împlinesc și tot mai multe dorinți se nasc.

DE CÎND AM TERMINAT ȘCOALA au trecut opt veri. În acest timp s-au petrecut multe transformări și în sistemul de învățămînt. Cînd privesc astăzi școala în care am învățat și pe care am părăsit-o plin de mîndrie cu opt ani în urmă, mi se pare că nici ea nu mai este la fel. Deși este aceeași clădire veche, ea îți sugerează fără voie că s-au schimbat multe. Tabla, tot așa de bătrînă, de șubredă și încă mai albită de praful cretei îmi pare mai fericită. Și se bucură că azi copiii nu mai scriu pe ea „Dumnezeu să-l apere pe rege!" sau „În imperiul britanic soarele nu apune niciodată", ci „Trăiască India — scumpa noastră patrie!"

Cînd mă uit la profesorul meu, nici astăzi prea bine plătit, găsesc totuși un zîmbet pe chipul lui. Acest profesor, care îmi vorbea cu atîta indiferență despre nevestele lui Henric al VIII-lea, e plin de înflăcărare cînd predă, în clasa unde învață și nepotul meu, despre războiul de independență purtat în 1857 de indieni împotriva colonialismului britanic, și descopăr acum că fața lui surîde și că în priviri îi licărește o rază caldă de patriotism. Nu mai repetă acum povestea pe care era silit să ne-o spună nouă — că acest război fusese numai o răzvrătire a unor indieni fanatici, supărați pe englezi pentru că aceștia întrebuințau carlușe fabricate din piele de vacă*).

Astăzi în locul figurilor de regi, pe pereții claselor stau portretele acelora care și-au jertfit viața pentru a schimba mizeria noastră într-o viață fericită.

Astăzi, cînd mă așez lîngă nepotul meu și-l întreb ce lucruri noi a mai învățat, chipul i se luminează de zîmbet. Plin de mîndrie îmi povestește cum, cu aproape o mie de ani înaintea lui Galileu, indianul Arya Bhatt a stabilit că pămîntul e rotund și că se învîrtește în jurul axei lui, cum indienii exportau pînză fină cînd europenii nu știau încă meșteșugul țesutului, cum cu aproape o mie de ani înaintea erei noastre arienii au promovat unul dintre cele mai avansate sisteme medicale și cum ei au pus bazele conceptului de „zero" și „infinit". Îmi spune că poemul „Usha" („Zori de zi") scris de arieni e socotit de o seamă de mari critici ca o lucrare neîntrecută în literatura universală. Apoi îmi vorbește de marii poeți Kallidassa și Tagore care au scris într-adevăr cel mai bine despre India — și nu de Rudyard Kipling...

Pe cînd eram elev eram mîndru că sînt unul dintre puținii privilegiați care puteau merge la școală. Ce idei false sădea în noi vechiul sistem de învățămînt! Nepotul meu este fericit că stă astăzi alături de copiii acelora pe care eu i-am cunoscut odinioară și care nu au avut niciodată prilejul să meargă la școală. Din 1950 și pînă în prezent numărul elevilor care frecventează școala a crescut mult. Vor fi depuse eforturi și mai susținute pentru a accelera acest ritm, astfel încît într-un viitor apropiat oricare copil din India să aibă posibilitatea să-și făurească un viitor luminos.

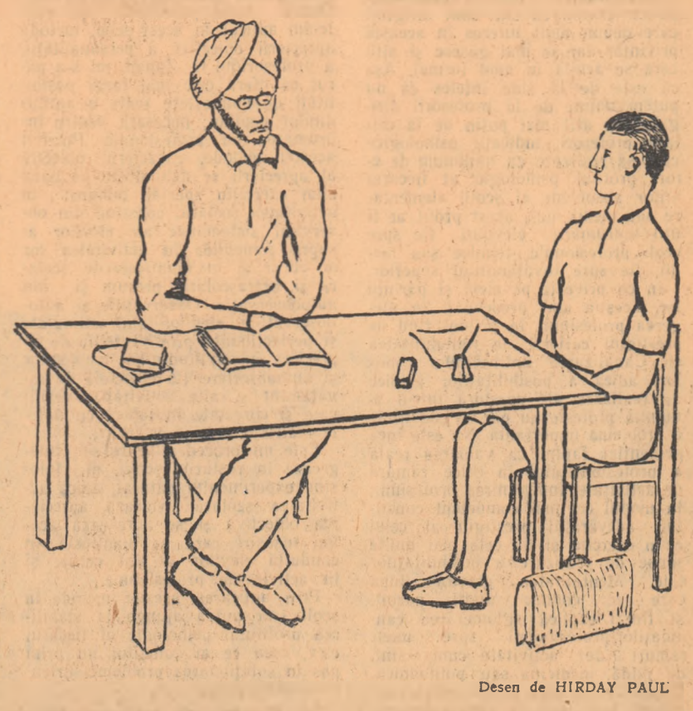

Desen de HIRDAY PAUL

În momentul de față se acordă o mare importanță dezvoltării învățămîntului potrivit nevoilor specifice ale Indiei, pentru ca acesta să devină leagănul culturii naționale. Pentru a se obține un învățămînt universal și accesibil tuturor copiilor, au fost deschise numeroase centre de cercetări pedagogice, care au și dat rezultate promițătoare.

Curînd, în India, unde se construiește o viață nouă, se vor dezvolta considerabil, fără îndoială, și educația și învățămîntul.

HIRDAY PAUL

*) În India se mai păstrează cultul pentru vacă, socotită animal sfînt. (N.R.)

NOI LUCRĂRI DE LINGVISTICĂ

Studiul limbii, al stilului și preocupările filologice au căpătat o extindere considerabilă în ultimii ani. Apariția cunoscutelor lucrări cu caracter normativ: Îndreptarul ortografic, Gramatica limbii române, Dicționarul limbii române literare contemporane, Dicționarul ortoepic *și* Îndreptarul de punctuație *reprezintă un mare pas înainte pe calea studierii adîncite și a cultivării limbii române. Observațiile critice ale multor specialiști, ale numeroaselor cadre din învățămîntul de toate gradele fac posibilă treptata perfecționare a acestor lucrări în edițiile viitoare.*

Cercetările în domeniul lingvisticii continuă, concretizîndu-se într-o serie de volume pe cale de apariție. Prezentarea lor în cîteva cuvinte, în materialul de față, urmărește să atragă atenția asupra temelor în curs de elaborare și să sugereze eventuale cercetări auxiliare sau direct legate de problemele în discuție. Multe din aceste lucrări sînt în strînsă legătură cu materia predată în școli și deci pot prezenta un interes sporit pentru profesori și elevi.

În curînd va apărea volumul al II-lea din Studii de gramatică, *în care sînt publicate cîteva contribuții originale la dezvoltarea și îmbogățirea unor capitole ale* Gramaticii limbii române. *Volumul cuprinde:* Note asupra structurii morfologice a cuvintelor, *de acad. Al. Graur;* Sintaxa gerunziului românesc, *de Matilda Caragiu;* Perfectul simplu în dialectul dacoromîn, *de Al. Georgescu;* Prezumtivul, *de Elena Slave;* Observații asupra prepozițiilor și locuțiunilor prepoziționale, *de Fulvia Ciobanu;* Rolul elementului verbal în compunerea predicatului nominal, *de Paula Diaconescu;* Numele predicativ circumstanțial, *de Maria Rădulescu;* Atributul pronominal în dativ, *de Finuța Asan;* Dependența semantică a prepozițiilor și rolul lor sintactic, *de Sorin Stati;* Observații asupra coordonării, *de Mioara Avram;* Propozițiile relative, *de Valeria Guțu.*

Sectorul de limbă literară al Institutului de lingvistică din București a predat la tipar al doilea volum de Contribuții la istoria limbii literare în secolul al XIX-lea, *sub redacția acad. Tudor Vianu. În acest volum sînt incluse studiile:* Observații asupra neologismelor din „Însemnare a călătoriei mele" a lui Dinicu Golescu, *de Aurel Nicolescu.* Despre limba și stilul primelor periodice românești, *de Gh. Bulgăr;* Observații asupra lexicului unor documente din 1848, *de Elena Șerban;* Din istoricul terminologiei literare în sec. al XIX-lea, *de I. Ștefan;* Limba literară a lui I. Ghica, *de Șerban Cioculescu;* Elemente regionale în limba operei lui I. L. Caragiale, *de Th. Cristea. Volumul, cuprinzînd peste 500 de pagini dactilografiate, va avea și un indice de materii pentru volumele I și II, întocmit de Paul Lăzărescu.*

În același sector se pregătesc două lucrări de mare interes pentru studiul limbii noastre literare. Prima este o bibliografie a tuturor articolelor și studiilor privitoare la limba noastră literară de la 1780 pînă azi, iar a doua Dicționarul limbii lui Eminescu, *sub redacția acad. Tudor Vianu.*

În curînd va apărea Dicționarul *într-un volum cuprinzînd sintetic materialul celor patru volume ale* Dicționarului limbii române literare. *Sînt date la tipar* dicționarele *rus-român, german-român, francez-român, englez-român, român-maghiar. La Cluj și Iași se lucrează* Dicționarul de regionalisme. *De asemenea, se pregătește un* Dicționar de sinonime.

În vederea adunării materialului necesar redactării Dicționarului general al limbii române *Societatea de științe istorice și filologice va publica în acest an un masiv volum de lexic regional, strîns de membrii săi din toate regiunile țării.*

Sub conducerea acad. Al. Graur, un larg colectiv de cercetători a adunat un material bogat pentru studiul formării cuvintelor în limba română. O parte din lucrări sînt gata, constituind primul volum de Contribuții la formarea cuvintelor în limba română, *care va cuprinde studiile* Prefixul pre-, *de I. Rizescu,* Prefixele superlative, *de R. Ocheșeanu,* Prefixul răs-, *de Gh. Bulgăr,* Prefixul în-, *de Flora Șuteu.* Scrierea cuvintelor compuse, *de Fulvia Ciobanu,* Cuvintele compuse în domeniul tehnic-științific, *de Constant Manecu,* Sufixul -bil, *de Maria Iliescu,* Sufixul -ime, *de Elena Carabulea etc.*

Rezultatele cercetărilor din domeniul foneticii și al dialectologiei vor fi publicate în volume de culegeri care, începînd din anul acesta, vor apărea regulat. Primul volum cuprinde, printre altele, studiile: Asupra silabei, *de acad. Al. Rosetti;* Un fonem sau două, *de acad. Emil Petrovici,* Considerații fonologice asupra rimelor românești, *de Andrei Avram;* Influențe românești în graiul maghiar din Valea Crișului Negru, *de Vladimir Drimbă;* Denumirea porumbului în limbile romatice, *de Marius Sala etc.*

În curînd vor fi date la tipar, după mulți ani de cercetări, o serie de texte vechi, pregătite pentru publicare sub îngrijirea filologilor noștri; ele vor fi însoțite de studii introductive și de glosare cuprinzătoare. Seria acestor ediții de texte vechi va începe cu Noul Testament de la Alba Iulia, Pravila de la Govora, Istoria ieroglifică *a lui D. Cantemir.*

Prof. D. Macrea a publicat pînă acum o serie de studii de reconsiderare a operei unora dintre lingviștii noștri din trecut. Aceste studii vor apărea în curînd reunite într-un volum. Sperăm că acesta va fi un prim pas spre o istorie a filologiei române, așteptată de mult, lucrare care va trebui să completeze vechea operă a lui L. Șăineanu, apărută la sfîrșitul veacului trecut.

Paratel cu aceste lucrări ar fi necesare o gramatică istorică a limbii române, crestomații de texte din lucrările lingviștilor noștri din trecut (inclusiv ale acelora aparținînd școlii ardelene, atît de puțin cunoscută sub raportul textelor).

În planul de lucrări ale lingviștilor se află multe teme interesante, care vor permite o privire istorică și comparativă mai adîncă asupra structurii și evoluției limbii noastre. Lucrările lor vor da un sprijin real muncii didactice și vor ridica pe o nouă treaptă cunoașterea și cultivarea limbii române, factor fundamental al înfloririi culturii noastre.

GH. BULGĂR

Redacția și administrația: București, Piața Scînteii nr. 1, Telefon 7.60.10. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" București, Piața Scînteii. Abonamente: 1 an — 12,50 lei; 6 luni — 6,25 lei; 3 luni — 3,12 lei.